

Raport de progres nr. 8

cu privire la implementarea proiectului
„Modernizarea Serviciilor Publice Locale
în Republica Moldova”

Perioada de raportare: 1 ianuarie – 31 decembrie 2018

Prezentat de GIZ

Martie 2019

Chișinău, Republica Moldova

Proiectul MSPL este co-finanțat de:

În cooperare cu:

Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului

CONȚINUT

Acronime și abrevieri	3
1. Sumar executiv.....	5
2. Contextul proiectului și metodologia	7
3. Progresul spre obiectivul proiectului	8
4. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului.....	9
4.1 Obiectivul specific 1.....	9
4.2 Obiectivul specific 2.....	11
4.3 Obiectivul specific 3.....	13
4.4 Obiectivul specific 4.....	17
4.5 Subiecte transversale.....	21
5. Comunicarea și vizibilitatea	21
6. Asigurarea durabilității măsurilor și intervențiilor	22
7. Activitățile și punctele de reper cheie pentru următoarea perioadă	23
8. Oportunități și provocări/riscuri	23
9. Lecții învățate și recomandări	24
Anexa 1. Cadrul logic actualizat al proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale” (31 iulie 2018)	25
Anexa 2. Statutul procedurilor de achiziții pentru măsurile de infrastructură	32
Anexa 3. Statutul actualizării documentelor strategice locale în AAC și EE	33
Anexa 4. Statutul implementării proiectelor de servicii publice	34
Anexa 5. Lista instruirilor (module pilotate și cursuri reimplementate) în 2018	36
Anexa 6. Reprezentarea femeilor și bărbaților în grupuri pentru implementarea proiectelor de infrastructură	38
Anexa 7. Planul operațional al proiectului MSPL pentru 2019.....	40

Acronime și abrevieri

AAC	Aprovizionare cu apă și canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
ACAP	Asociația contabililor și auditorilor profesioniști din Republica Moldova
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică
AF	Acord de finanțare
AMAC	Asociația Moldova Apă-Canal
APL	Administrația Publică Locală
AT	Asistență tehnică
BMZ	Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
CCI	Camera de Comerț și Industrie
CCL	Comitet local de cetățeni
CDL	Comitet director local
CFCEECP	Centrul de Formare Continuă al UTM „Eficiența Energetică a Clădirilor Publice”
CIC	Cooperare intercomunitară
CPMDR	Comisia parlamentară pentru mediu și dezvoltare regională
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CRS	Comisie regională sectorială
DR	Dezvoltare regională
DRL	Drumuri regionale și locale
EE	Eficiență energetică
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică
FEN	Fondul Ecologic Național
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
IFCAAC	Institutul Formare Continuă al UTM în domeniul AAC
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MBR	Monitorizare bazată pe rezultate
MDL	Leu moldovenesc
MDS	Managementul deșeurilor solide
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
Mln	Milion
MSPL	Modernizarea serviciilor publice locale
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ONU	Organizația Națiunilor Unite

OSC	Organizație a societății civile
SDC	Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
SDR	Strategie de dezvoltare regională
SDSE	Strategie de dezvoltare socio-economică
SMC	Sistem de management al calității
ToT	Training al trainerilor
UE	Uniunea Europeană
UTA Găgăuzia	Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia
UTM	Universitatea Tehnică a Moldovei

1. Sumar executiv

Titlul proiectului	Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova
Durata proiectului	Martie 2016 – decembrie 2021
Perioada de raportare	Ianuarie - decembrie 2018
Obiectivul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru o implementare orientată către cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale.
Obiectivele specifice ale domeniilor de intervenție	<p>MARDM stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare</p> <p>CRD-urile au capacitatea să coordoneze implementarea strategiilor de dezvoltare regională</p> <p>Capacitățile ADR-urilor de implementare a strategiilor de dezvoltare regională sunt îmbunătățite</p> <p>Instituționalizarea Modulelor de Instruire</p> <p>Reprezentanții raioanelor, municipalităților și furnizorilor locali de servicii beneficiază de cursuri orientate spre cerere pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare</p>
Partenerii, părțile interesate și grupul țintă ale proiectului	<p>Grupul țintă al proiectului sunt cetățenii din comunitățile țintă din cele patru regiuni de dezvoltare: Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia. Partenerii-cheie ai proiectului sunt Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Consiliile Regionale pentru Dezvoltare, Agențiile de Dezvoltare Regională și autoritățile publice locale din regiunile menționate mai sus.</p> <p>Pe lângă partenerii-cheie, MSPL cooperează strâns cu Academia de Administrare Publică, Universitatea Tehnică a Moldovei, Asociația “Moldova Apă-Canal” (Asociația Operatorilor de Servicii în domeniul Apei), Agenția de Eficiență Energetică, Camera de Comerț și Industrie, precum și cu Cancelaria de Stat și Ministerul Economiei și Infrastructurii.</p>
Principalele rezultate pentru perioada de raportare	<p>Proiectul hotărârii Guvernului și al Regulamentului privind noua agenție națională care va gestiona Fondul Ecologic Național și Fondul Național de Dezvoltare Regională a fost consultat cu părțile interesate relevante și pregătit pentru aprobare Guvernului.</p> <p>Proiectul politicii privind centrele de dezvoltare urbană elaborat și pregătit pentru consultare publică.</p> <p>Planurile de lucru ale comisiilor regionale sectoriale pentru 2018 în sectoarele AAC și EE elaborate ca urmare a consultărilor cu APL și operatori de servicii și prezentate spre aprobare consiliilor regionale pentru dezvoltare.</p> <p>Regiunea de dezvoltare UTA Găgăuzia a elaborat programele sectoriale regionale pentru sectoarele AAC, EE și DRL, inclusiv cu liste de concepte de proiecte posibile.</p> <p>6 capitole ale AAC din strategiile de dezvoltare socială și economică (nivelul APL II) și 9 planuri locale (nivelul APL I) actualizate în mod participativ și care reflectă în mod adecvat aspectele sociale și de gen. 6 programe/planuri de acțiune privind EE elaborate în conformitate cu metodologia Agenției pentru Eficiență Energetică.</p>

	<p>ADR-uri capabile să organizeze și să desfășoare procese de achiziții de servicii de proiectare în conformitate cu procedurile și practicile UE și să contracteze companii pentru 18 proiecte de investiții finanțate de UE.</p> <p>Proiectul tehnic pentru proiectul AAC de la Cahul-Lebedenco finanțat de SDC este finalizat, iar lucrările de construcție au fost contractate cu succes de ADR Sud.</p> <p>Finalizarea proiectelor-pilot finanțate de Fondul German pentru Dezvoltare Regională, inclusiv conducta magistrală Leova-largara, care vor susține conectarea a până la 25.000 de locuitori la sisteme de aprovizionare cu apă calitativă. S-a finalizat proiectul de alimentare cu apă și canalizare în s. Roșu, finanțat de România și Germania, care a avut ca rezultat peste 600 de gospodării conectate la sistemul de alimentare cu apă și 577 de gospodării cu acces la sistemul sanitar. S. Roșu face parte din aranjamentele de servicii intercomunitare Apă-Canal Cahul, capacitat de proiect.</p> <p>Cinci module de instruire elaborate în colaborare cu Academia de Administrare Publică (AAP) instituționalizate și incluse în Catalogul cursurilor de dezvoltare profesională pentru 2018. Universitatea Tehnică din Moldova a elaborat trei module noi pentru operatorii de apă. Cu aceste 3 module, UTM are în catalogul cursurilor 15 module de instruire care au fost instituționalizate.</p> <p>APA a finalizat cu succes auditul extern privind sistemul de management al calității (SMC) realizat de TÜV Thüringen și a primit certificatul pentru SMC în conformitate cu ISO 29990: 2010 pentru proiectarea, dezvoltarea și furnizarea de servicii de învățare și dezvoltare profesională pentru serviciul public / „Educație neformală și servicii de formare profesională”.</p>																		
<p>Principale provocări și riscuri în perioada de raportare</p>	<p>Neclarități privind reforma administrativă teritorială continuă să creeze întârzieri în elaborarea și actualizarea cadrului legal și normativ privind dezvoltarea regională.</p> <p>Piața locală slab dezvoltată a serviciilor de proiectare pentru sectoarele de AC și EE a impus reducerea criteriilor de eligibilitate, ceea ce duce la riscul de a contracta companii cu capacitate și experiență limitate să implementeze contracte cu valoare mare.</p> <p>Numeroasele modificări ale domeniului de aplicare a proiectelor tehnice, ale volumelor și ale necesităților de finanțare aferente au dus la întârzieri considerabile. În majoritatea cazurilor proiectelor EE și în unele proiecte de apă, cererile individuale de modificare a standardelor tehnice au fost negociate cu succes cu MEI și aplicate.</p> <p>Continuă ezitarea APL de a se angaja în delegarea serviciilor intercomunitare și înființarea de operatori regionali de servicii de apă.</p> <p>Înregistrarea proprietății publice reprezintă o problemă enormă pentru comunități datorită lipsei de capacități și fonduri.</p> <p>Lipsa durabilității financiare a instituțiilor de formare pentru finanțarea prevederilor modulelor de formare fără sprijinul donatorilor.</p>																		
<p>Bugetul proiectului, inclusiv cofinanțarea</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Finanțator</th> <th>Suma, Euro</th> <th>Perioada de implementare</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Guvernul Germaniei (asistență tehnică / AT)</td> <td>6.335.000</td> <td>Mar 2016 – Dec 2021</td> </tr> <tr> <td>Guvernul Suediei (AT)</td> <td>3.899.050</td> <td>Noi 2016 – Dec 2018</td> </tr> <tr> <td>Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare,</td> <td>3.190.372</td> <td>Mar 2016 – Dec 2019</td> </tr> <tr> <td><i>Inclusiv acorduri de finanțare</i></td> <td><i>3.051.324</i></td> <td><i>Mar 2016 – Sept 2019</i></td> </tr> <tr> <td>Guvernul României</td> <td>205.283</td> <td>Mar 2016 – Iun 2018</td> </tr> </tbody> </table>	Finanțator	Suma, Euro	Perioada de implementare	Guvernul Germaniei (asistență tehnică / AT)	6.335.000	Mar 2016 – Dec 2021	Guvernul Suediei (AT)	3.899.050	Noi 2016 – Dec 2018	Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare,	3.190.372	Mar 2016 – Dec 2019	<i>Inclusiv acorduri de finanțare</i>	<i>3.051.324</i>	<i>Mar 2016 – Sept 2019</i>	Guvernul României	205.283	Mar 2016 – Iun 2018
Finanțator	Suma, Euro	Perioada de implementare																	
Guvernul Germaniei (asistență tehnică / AT)	6.335.000	Mar 2016 – Dec 2021																	
Guvernul Suediei (AT)	3.899.050	Noi 2016 – Dec 2018																	
Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare,	3.190.372	Mar 2016 – Dec 2019																	
<i>Inclusiv acorduri de finanțare</i>	<i>3.051.324</i>	<i>Mar 2016 – Sept 2019</i>																	
Guvernul României	205.283	Mar 2016 – Iun 2018																	

	Uniunea Europeană (AT)	321.107	Mar 2016 – Sept 2017
	Uniunea Europeană, etapa de design	3.500.000	Sep 2017 – Dec 2019
	<i>Inclusiv acorduri de finanțare</i>	<i>2.400.000</i>	<i>Dec 2017 – Sept 2019</i>
	Uniunea Europeană, etapa de construcții	39.800.000	Dec 2017 – Mar 2021
	<i>Inclusiv acorduri de finanțare</i>	<i>32.400.000</i>	<i>Dec 2017 – Dec 2020</i>
	Total	57.760.440	

2. Contextul proiectului și metodologia

Începând cu anul 2010, GIZ implementează proiectul "Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova" (MLPS), sub coordonarea Ministerului German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ).

La începutul anului 2016 a fost lansată implementarea fazei II a proiectului MSPL. Proiectul se bazează pe rezultatele primei faze și inițial avea termenul limită pentru implementare decembrie 2020. Perioada de implementare a fost extinsă până în decembrie 2021 ca urmare a comisionării obținute pentru implementarea fondurilor Uniunii Europene pentru etapa de construcție a proiectelor de infrastructură. În plus, ca urmare a discuțiilor partenerilor proiectului MSPL și a acordului comun privind lecțiile învățate și schimbările din contextul actual, cadrul logic al proiectului, în special rezultatele și țintele indicatorilor specifici au fost ajustate (a se vedea anexa 1).

Proiectul își concentrează suportul în patru sectoare prioritare: alimentarea cu apă și canalizare (AAC), eficiența energetică în clădirile publice (EE), managementul deșeurilor solide (MDS) și drumuri regionale și locale (DRL). Susținerea în domeniul DRL este limitat UTA Găgăuzia și a fost finalizată în 2018.

În plus, proiectul contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă 5 (egalitate de gen), 6 (apa curată și igienă), 9 (industrie, inovație și infrastructură), 11 (orașe și comunități durabile) 12 (consum și producție responsabile), 13 (acțiunea asupra climei) și 16 (pace, justiție și instituții puternice), precum și la implementarea standardelor internaționale de mediu.

Contextul proiectului

În perioada de raportare, contextul continuă să fie caracterizat de un nivel ridicat de presiune politică. Principala provocare a continuat să fie reforma administrației publice centrale. După înființarea sa, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) nu și-a finalizat procesul de reorganizare internă. Noua agenție care va asigura administrarea și sinergiile între Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Fondul Ecologic Național este încă în curs de creare.

În ceea ce privește cadrele sectoriale, a fost aprobat un nou regulament privind alimentarea cu apă în localitățile mici (a se vedea mai jos secțiunea 4.1), care prevede câteva noi standarde.

Guvernul Republicii Moldova a elaborat și a aprobat Strategia națională „Moldova 2030” pentru implementarea Agendei 2030. Dezvoltarea regională și infrastructura regională este unul dintre sectoarele prioritare, ca urmare este creat un grup de lucru care implică MADRM și alte părți interesate relevante.

Abordarea metodologică

Proiectul aplică în mod sistematic o abordare pe multe nivele și cu multe părți interesate pentru a îmbunătăți condițiile-cadru pentru modernizarea serviciilor publice locale în patru sectoare prioritare.

Pentru a implementa măsurile de investiții, se utilizează cât mai mult posibil sistemele partenerilor naționali, evitând, astfel, crearea unor structuri paralele de implementare.

Proiectul MSPL este structurat în jurul a patru domenii de intervenție:

- I. Consultanță în politici și strategii pentru îmbunătățirea condițiilor cadru de implementare a politicii de dezvoltare regională;
- II. Îmbunătățirea coordonării și monitorizării strategiilor de dezvoltare regională (SDR);
- III. Îmbunătățirea elaborării și implementării SDR;
- IV. Instituționalizarea modulelor de instruire și a măsurilor de dezvoltare a capacităților.

Măsurile de îmbunătățire a prestării serviciilor locale fac parte dintr-o abordare cuprinzătoare bazată pe cinci piloni pentru dezvoltarea capacităților în (i) stabilirea unor proceduri integrate de planificare locală, (ii) stabilirea structurilor de cooperare intercomunitară, (iii) asistarea în instituționalizarea instruirii și educației adaptate pentru operatorii de servicii și autoritățile locale și (iv) punerea în aplicare a politicilor de sensibilizare și mobilizare a cetățenilor. Finanțarea proiectelor de infrastructură prin fonduri din Fondul German pentru Dezvoltare Regională și fonduri din partea UE, Elveția și România reprezintă al cincilea element (v) al abordării.

Sinergii cu alte proiecte și finanțatori

Fondul German pentru Dezvoltare Regională oferă sprijin financiar, în valoare de 7,3 mln Euro, pentru o serie de proiecte menite să îmbunătățească furnizarea serviciilor publice locale în sectoarele AAC, EE și MDS. Până la sfârșitul anului 2018 au fost utilizate fondurile, iar proiectul pilot rămas, AAC Leova, a fost închis.

O strânsă sincronizare și coordonare a implementării proiectului MLPS continuă cu proiectul „Gestionarea resurselor de apă pe Nistru”, care utilizează aceleași modalități de implementare a măsurilor de investiții în proiectul AAC din Ustia, Criuleni prin intermediul Agenției de Dezvoltare Regională Centru în calitate de autoritate contractantă.

3. Progresul spre obiectivul proiectului

Obiectivul proiectului de îmbunătățire a condițiilor-cadru pentru o implementare orientată spre cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale rămâne posibil de a fi realizat în decursul duratei proiectului. Indicatorii 2 și 3 ai obiectivului proiectului au fost deja parțial realizați în perioada de raportare: 18 măsuri de infrastructură în domeniul alimentării cu apă și canalizare și eficiență energetică în clădirile publice se află în faza de proiectare tehnică, cu companiile de proiectare contractate.

Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) a aprobat bugetul pentru anul 2018 în sumă de 185 mil. MDL pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională.¹ În total, de la începutul proiectului, au fost mobilizate aprox. 45,7 mil. Euro pentru finanțarea măsurilor de investiții, 9,2 mil. Euro acordate din fonduri naționale și 36,5 mil. Euro de către finanțatorii internaționali.

---

¹ <https://mei.gov.md/ro/content/consiliul-national-de-coordonare-dezvoltarii-regionale-aprobat-planul-anual-de-finantare>

4. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului

În 2018, GIZ împreună cu partenerii săi a obținut următoarele rezultate și progrese spre cele patru obiective specifice.

4.1 Obiectivul specific 1

Obiectivul specific 1 prevede ca MADRM să stabilească un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare.

Cadrul național ajustat

În perioada de referință, proiectul de Hotărâre a Guvernului și Regulamentul privind noua instituție națională care va gestiona Fondul Național Ecologic (FEN) și Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR), elaborat de MADRM cu suportul GIZ, a fost consultat public² și avizat de către Cancelaria de Stat și alte ministere de resort relevante. Deși exista o aprobare generală pentru crearea acestei instituții, prezentarea documentelor spre aprobare Guvernului este suspendată. Crearea instituției este amânată din cauza neclarităților asupra reformei generale pentru gestionarea fondurilor naționale.

De asemenea, GIZ a sprijinit Ministerul în dezvoltarea Proiectului de politică a centrelor de dezvoltare urbană din Republica Moldova, care a fost supus consultărilor și avizării cu Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR), Consiliile pentru Dezvoltare Regională (CDR) și ministerele de resort relevante. Proiectul final al politicii privind centrele de dezvoltare urbană a fost, de asemenea, prezentat CNCDD la 16.11.2018.³ În plus, s-a elaborat cadrul conceptual pentru noua paradigmă de dezvoltare regională. Proiectele au fost transmise MADRM pentru revizuri și discuții cu reprezentanții de decizie. Audierile publice pe aceste documente au fost amânate pentru anul 2019.

Analiza bazei normative și legislative privind planificarea spațială și amenajarea teritoriului, planificată pentru 2018, a fost puțin amânată până va fi aprobat Codul de urbanism și construcții de către Parlament. Această întârziere se datorează, de asemenea, neclarității privind subordonarea administrativă a departamentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism – în prezent primul se află în cadrul MADRM, iar al doilea la Ministerul Economiei și Infrastructurii. Cu toate acestea, având în vedere necesitatea de a îmbunătăți capacitatea Departamentului de planificare spațială a MADRM, în colaborare cu proiectul GIZ „Platformă de schimb pentru capitolele privind dezvoltarea regională în cadrul acordurilor de asociere ale Georgiei, Moldovei și Ucrainei”, în perioada 23-26 octombrie 2018 a fost organizată o vizită de studiu în România pentru membrii Comisiei parlamentare pentru mediu și dezvoltare regională, reprezentanți ai MADRM și ai Agenției Relații Funciare și Cadastru, pentru schimbul de experiență privind amenajarea spațiului.⁴

Evaluarea intermediară a Strategiei naționale pentru dezvoltare regională (SNDR) 2016-2020, planificată inițial pentru 2018, a fost amânată pentru sfârșitul anului 2019, în conformitate cu decizia MADRM, întrucât s-a considerat a fi prematur de a evalua impactul acestei strategii după mai puțin de doi ani de implementare.

Capacitatea Comisiei parlamentare pentru mediu și dezvoltare regională (CPMDR) a fost consolidată în mod continuu. Suport consultativ, au fost acordat CPMRD cu privire la aspecte precum orientarea strategică asupra MDS, AAC, revizuirea potențială a paradigmei dezvoltării regionale, inclusiv

² <http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=5184>

³ <http://madr.gov.md/sites/default/files/Decizia%20nr.%2013%20din%2016%20noiembrie%202018.pdf>

⁴ <https://bit.ly/2MKjOFE>

sprrijinirea dezvoltării infrastructurii economice / de afaceri în regiuni și alte subiecte. Ca urmare a vizitelor de monitorizare în regiunile de dezvoltare (Sud – la 28 februarie 2018⁵, Găgăuzia – 23 mai 2018⁶, Nord – 8 noiembrie 2017⁷ și Centru – 29 noiembrie 2017⁸), cu suportul GIZ, CPMDR a organizat un atelier pe 9 iulie cu membrii săi, doi reprezentanți ai MADRM și un reprezentant al Băncii Europene pentru Investiții, pentru a discuta rezultatele vizitelor și rezultatele intermediare de implementare a Strategie Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020.⁹ A fost primită o rezoluție.

O vizită de studiu în România cu privire la problemele de mediu și dezvoltare regională a fost anulată din cauza agendei pline a deputaților în Parlament. Schimbul de experiență necesar pentru CPMDR ar putea fi oferit în continuare, dar nu mai devreme de după alegerile parlamentare din februarie 2019.

GIZ a continuat să ofere suport grupului național de lucru în domeniul gestionării deșeurilor solide. La 20 februarie a avut loc o întâlnire a grupului de lucru, în cadrul căreia au fost discutate rezultatele studiilor de fezabilitate pentru zonele de gestionare a deșeurilor 5 și 8, activitățile desfășurate cu suportul proiectului în cadrul comisiilor regionale sectoriale (CRS) pentru sectorul MDS, precum și provocările constatate. O întrunire adițională privind dezvoltarea sectoarelor MDS și AAC a fost organizată cu MADRM la 15 mai. Deși s-au purtat discuții privind posibilitățile și recomandările pentru colaborarea între APL-uri privind regionalizarea serviciilor, nu există încă o viziune clară și perspective pentru dezvoltarea sectorului MDS.

În afara planului de lucru al MLPS și în continuarea efortului comun al Ministerului Economiei și Infrastructurii, Organizației Națiunilor Unite în Moldova, SDC și OCDE, au fost acordate contribuții substanțiale la revizuirea și completarea noului regulament privind standardele principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici în Moldova. Majoritatea recomandărilor oferite de MSPL au fost luate în considerare. Regulamentul final a fost aprobat prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 179 din 4 aprilie 2018.¹⁰

Sistemul de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate

În octombrie 2018, MADRM a aprobat noile orientări pentru sistemul de monitorizare bazat pe rezultate (MBR) utilizat de ADR-uri, în conformitate cu indicatorii naționali actuali.¹¹ Acest lucru a fost realizat ca rezultat al unui exercițiu complex, având în vedere schimbările contextuale în curs de desfășurare, precum și comentariile primite de la reprezentanții MADRM, ADR și Biroul Național de Statistică, inclusiv în cadrul unui atelier organizat la 27 iulie 2018.¹²

GIZ oferă consiliere continuă pentru personalul nou al MADRM responsabil de MBR. GIZ a inițiat sprijinul pentru MADRM și ADR pentru raportarea anuală privind implementarea SNDR și a Strategiilor de Dezvoltare Regională (SDR). CRD Nord și Sud au beneficiat de asistență în prezentarea sistemului MBR în sectorul AAC pentru grupurile regionale sectoriale.¹³

---

⁵ <http://adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=3616&t=/PresaNoutati/Parlamentari-din-Comisia-mediului-dezvoltare-regionala-au-efectuat-vizite-de-monitorizare-in-Regiunea-de-Dezvoltare-Sud>

⁶ <http://adrgagauzia.md/libview.php?l=ru&idc=340&id=3524&t=/precca/novocti/parlamentckaea-komicciea-po-okrujaiusei-crede-i-regionalinomu-razvitiu-pocetila-agrohimiceckuiu-laboratoriu-na-baze-komratckogo-gocudarctvennogo-universiteta>

⁷ <http://adrnord.md/libview.php?l=ro&idc=195&id=2916>

⁸ <http://www.adrcentru.md/libview.php?l=ro&id=3158&idc=340>

⁹ <https://bit.ly/2GOKiIH>

¹⁰ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=375005>

¹¹ Ordinul MADRM #226 din 04.10.2018.

¹² <http://www.adrcentru.md/libview.php?l=ro&id=3343&idc=340>

¹³ Nord - <https://bit.ly/2BoyJ3K>, Sud - <https://bit.ly/2BjC304>

În plus, ADR-urile și autoritățile publice locale (APL) interesate au beneficiat de suport în dezvoltarea sistemului MBR pentru implementarea proiectelor de servicii publice finanțate de UE în EE și AAC, care au intrat în sistemul național și regional MBR.

Având în vedere că funcția de implementare a politicii de dezvoltare regională va fi transferată noii agenții, sistemul de monitorizare și evaluare a proiectelor finanțate de FNDR va fi supus unor modificări. În acest context, MADRM a solicitat suportul GIZ în acest domeniu să fie extins odată cu crearea noii agenții naționale.

Comunicarea privind dezvoltarea regională

În 2018, GIZ a sprijinit MADRM în dezvoltarea instrumentelor sale de identitate vizuală (logo-uri, elemente vizuale, șabloane de documente și materiale de vizibilitate), care urmează să fie aprobate la începutul anului 2019. Identitatea vizuală a ADR-urilor a fost dezvoltată și aliniată cu AMDRM. Ateliere suplimentare pentru personalul MADRM sunt prevăzute la începutul anului 2019 cu privire la utilizarea instrumentelor de identitate vizuală aprobate.

Pentru a spori în continuare capacitatea de comunicare a MADRM și ADR-urilor, specialiștii în comunicare (4 femei și 3 bărbați) au fost instruiți în tehnici de intervievare, reportaj și scriere a istoriilor de succes (în perioada 26-27 iunie 2018¹⁴), și cum să elaboreze o strategie de comunicare și un plan de acțiuni (la 27-28 noiembrie 2018¹⁵).

Cunoștințele obținute în timpul atelierelor de lucru au fost aplicate în elaborarea buletinului informativ al MADRM. Cea de-a 9-a ediție a buletinului informativ al MADRM a fost publicat în decembrie 2018, în limbile română, rusă și engleză.¹⁶

Suportul GIZ inițial planificat pentru ajustarea planului de acțiune al Strategiei de comunicare a MADRM, în conformitate cu mandatul extins, a fost anulat din cauza faptului că fostele ministere ale agriculturii și mediului nu aveau documente strategice privind comunicarea de care să poată fi preluate. Astfel, MADRM ar trebui să ia în considerare un exercițiu mai cuprinzător pentru elaborarea unui nou document strategic cuprinzător, cu un plan de acțiune adecvat, care să acopere toate domeniile de responsabilitate – agricultura, dezvoltarea regională și mediul.

Pentru a spori interesul mass-media în dezvoltarea regională, GIZ a susținut MADRM să organizeze la 19 iunie 2018 o vizită de studiu pentru mass-media în regiunea de dezvoltare Nord. Șapte jurnaliști naționali și regionali (2 bărbați și 5 femei) au vizitat 3 proiecte de dezvoltare regională și, ca rezultat, până în 30 iunie s-au publicat și s-au difuzat 10 articole de presă (tipar, TV și radio).¹⁷

4.2 Obiectivul specific 2

Obiectivul 2 prevede Consiliile de dezvoltare regională (CRD) să dispună de capacități pentru o coordonare eficientă a strategiilor de dezvoltare regională. Principalul sprijin pentru CRD a fost asigurat prin comisiile regionale sectoriale AAC și MDS care au fost create la sfârșitul anului 2017 în fiecare dintre cele trei regiuni de dezvoltare Nord, Centru și Sud.

---

¹⁴ <http://serviciilocale.md/libview.php?l=ro&idc=52&id=1553&t=/Stiri-Galerii-foto/Stirile-proiectului/Comunicatorii-MADRM-i-ADR-uri-au-invatat-noi-tehnici-de-intervievare-i-scriere-a-istoriilor-de-succes>

¹⁵ <https://bit.ly/2rcqxxZ>

¹⁶ <https://bit.ly/2Fi79Jg>

¹⁷ <https://bit.ly/2tO97c0>

În 2018, comisiile sectoriale regionale AAC și MDS s-au întrunit regulat (trimestrial) pentru a discuta situația curentă pe domenii și să agreeze planurile de lucru și prioritățile. Au fost discutate provocările legate de planificarea participativă regională și locală, regionalizarea serviciilor, oportunitățile de cooperare intercomunitară și îmbunătățirea capacităților operatorilor de servicii. Cu asistența GIZ, a fost efectuată o evaluare a stării actuale în sectoare, au fost colectate date de la APL și operatorii de servicii și au fost discutate recomandări de dezvoltare pentru cele două sectoare. Rezultatele evaluării, provocările în sectoare și viitoarele planuri de lucru ale CRD au fost comunicate și avizate la ședințele CRD în octombrie 2018.¹⁸

Pentru a asigura funcția de secretariat pentru CRD și CRS nou create, datorită faptului că aceste cheltuieli nu au fost planificate inițial de ADR-uri, la cererea partenerilor, GIZ a acoperit în 2018 costurile de întreținere ale unei unități de secretariat în fiecare regiune de dezvoltare (Nord, Centru și Sud). Pe baza unui acord comun încheiat la sfârșitul anului, ulterioare costuri legate de funcția de secretariat vor fi preluate de ADR-uri.

Regiunea de dezvoltare UTA Găgăuzia a fost susținută să elaboreze programele sectoriale regionale pentru AAC, EE și DRL, inclusiv o listă cu 22 de posibile concepte de proiect. Documentele elaborate în conformitate cu principiile transparenței¹⁹ au fost aprobate de CRD pe 5 iulie 2018.²⁰ În plus, ADR Găgăuzia a primit sprijin în elaborarea regulamentului de funcționare a CRS în AAC, a cărui creare a fost aprobată de CRD la 25 octombrie 2018. CRD Găgăuzia a decis, de asemenea, să creeze în mod similar o altă comisie pentru susținerea dezvoltării infrastructurii de afaceri și turismul²¹, care este considerat o prioritate pentru regiune.

Monitorizarea implementării planurilor de acțiune sectoriale va fi realizată prin CRS în 2019, cu sprijinul GIZ, precum și evaluarea implementării SDR.

Pentru a se asigura că toate procesele de luare a deciziilor la nivel regional sunt transparente și participative, având în vedere reprezentarea echitabilă a genurilor și a grupurilor sociale, GIZ sprijină CRD în regiunile Nord, Centru și Sud să creeze platforme regionale pentru membrii CRD delegați de societatea civilă pentru schimb de experiență și învățare de la egal la egal. Pentru aceasta, a fost făcută o cartografiere a OSC-urilor înregistrate și active în regiuni. Crearea de platforme regionale este prevăzută pentru 2019, cu un sprijin suplimentar care va fi oferit de o viitoare acțiune finanțată de UE privind implicarea organizațiilor societății civile.

Pentru a spori capacitățile membrilor CRD, GIZ facilitează schimbul de experiență între regiunile de dezvoltare din Moldova și vizitele de studiu în străinătate. Reprezentanții CRS din regiunile de dezvoltare Nord, Centru și Sud au învățat cele mai bune practici în regionalizarea serviciilor AAC și MDS în timpul vizitelor în România organizate în iulie și august 2018.²² Ca urmare a acestei vizite, raionul Anenii Noi din RD Centru a început crearea unei asociații MDS din APL, pe baza exemplului din România. În sectorul apei, în octombrie 2018 a fost organizat un atelier de lucru de două zile cu privire la experiența internațională în planificarea aprovizionării cu apă și canalizare, care a implicat experți germani și români pentru membrii AAC din 4 regiuni de dezvoltare.

---

¹⁸ Centru - <https://bit.ly/2N1PuVI>, <https://bit.ly/2N1PuVI>, <https://bit.ly/2HXCNxX>, Nord - <https://bit.ly/2ufaPDF>, <https://bit.ly/2J6LgtH>, <https://bit.ly/2GpF02q>, Sud - <https://bit.ly/2zxIhML>, <https://bit.ly/2KJbPel>, <https://bit.ly/2BjIn7O>

¹⁹ <https://bit.ly/2zd6dmY>, <https://bit.ly/2u4QGjs>, <https://bit.ly/2J0cUIG>

²⁰ <https://bit.ly/2RwuUPs>

²¹ <https://bit.ly/2Tmnr6Z>

²² Sud - <https://bit.ly/2MKkk6r>, Nord - <https://bit.ly/2RwcqHn>, Centru - <https://bit.ly/2HGZGp3>

GIZ va continua să sprijine transferul celor mai bune practici, inclusiv prin schimbul de experiență între regiunile de dezvoltare. CDR Nord și-a exprimat interesul de a vizita CDR Sud pentru schimbul de experiență în dezvoltarea sectorului AAC.

Pe lângă dezvoltarea capacităților practice, Academia de Administrație Publică, cu sprijinul GIZ, a elaborat și a pilotat un modul de instruire pentru membrii CRD / CRS (pentru detalii, vezi secțiunea 4.4).

Pentru o activitate mai eficientă a CRD și a comisiilor sale sectoriale, dar și pentru asigurarea transparenței activității consiliilor, GIZ a sprijinit crearea site-urilor de informare și portal intranet dedicate CRD pentru membrii săi pe site-urile ADR.²³

În timpul perioadei raportate, GIZ a susținut finalizarea și la 15 martie a transmis APL-urilor beneficiare două studii de fezabilitate în sectorul MDS (pentru zonele de gestionare a deșeurilor 5 (raioanele Ungheni, Călărași și Nisporeni) și 8 (raioanele Edineț, Briceni, Ocnița și Dondușeni), discutate mai sus în secțiunea 4.1). Acordurile de mediu au fost emise de organul autorizat (Agenția de mediu a MADRM) în octombrie 2018.

4.3 Obiectivul specific 3

Obiectivul specific 3 al proiectului este de a asigura îmbunătățirea capacităților ADR-urilor de implementare a strategiilor de dezvoltare regională. În acest sens, GIZ a continuat să consolideze capacitățile ADR și autoritățile publice locale vizate, în special pentru implementarea măsurilor de investiții în proiectele de servicii publice.

Dezvoltarea capacităților ADR-urilor

În perioada de raportare, rolul ADR-urilor în calitate de autorități contractante a fost consolidat. ADR-urile continuă să aplice regulile europene privind achizițiile publice la proiectele finanțate de finanțatori internaționali, pe baza unui manual operațional „Manual și regulament privind achizițiile publice” elaborat cu suportul GIZ.

Șapte specialiști în contabilitate (toate femeile) de la 4 ADR-uri au participat la cursul de instruire privind standardele naționale de contabilitate în contextul noului cadru legal, organizat în martie²⁴ și decembrie 2018.²⁵ Aplicarea corectă a procedurilor contabile și gestiunea financiară eficientă contribuie la implementarea în timp util a măsurilor de investiții, ca rezultat la atingerea obiectivelor stabilite în strategiile de dezvoltare regională. Cursul a fost organizat în colaborare cu Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova (ACAP), Inspectoratul Fiscal, Ministerul Finanțelor și Inspekția Muncii.

Reprezentanții a trei ADR-uri, APL-uri vizate, organizații ale societății civile (OSC) și membrii comisiilor de evaluare (create pentru procedurile de achiziții publice pentru implementarea măsurilor de investiții), în total 93 de participanți, inclusiv 26 de femei, pe parcursul a trei sesiuni de instruire

---

²³ http://www.adrnord.md/sc_user_loginform.php?l=ro, http://www.adrcentru.md/sc_user_loginform.php?l=ro, http://www.adrsud.md/sc_user_loginform.php?l=ro, http://www.adrgagauzia.md/sc_user_loginform.php?l=ru

²⁴ <https://bit.ly/2IE9P5W>

²⁵ <https://bit.ly/2t25fUV>

organizate în perioada 31 ianuarie - 2 februarie 2018 și-au îmbunătățit cunoștințele privind achizițiile publice și gestionarea contractelor.²⁶

Reprezentanții APL-urilor din cadrul grupurilor de lucru pentru achizițiile publice ale ADR au fost, de asemenea, instruiți cu succes în aplicarea noilor proceduri UE de achiziții publice pentru achiziționarea serviciilor de proiectare pentru 10 proiecte în AAC și 8 proiecte în EE. În plus, cei 13 membri ai societății civile (inclusiv 4 femei) cu statut de observator în cadrul grupurilor de lucru pentru achiziții publice, au fost instruiți cu privire la principalele etape și proceduri conform noilor standarde de achiziții publice. Instruire a fost asigurată și membrilor comisiilor de evaluare care au învățat modul de aplicare a ghidului de evaluare și pregătirea rapoartelor de evaluare în conformitate cu noile cerințe stipulate în regulamentul de achiziții conform regulilor UE.

Noile cunoștințe au fost aplicate de către participanți în timpul proceselor de achiziție desfășurate de cele trei ADR-uri pentru achiziționarea serviciilor de proiectare. Întrucât multe proceduri de licitație au fost repetate din cauza lipsei sau numărului limitat de oferte calificate, în noiembrie a fost organizat un atelier adițional pentru a discuta principalele provocări și a agreea îmbunătățirea următoarelor proceduri de achiziții publice și evaluare a ofertelor.

De asemenea, ca urmare a vizitei de studiu în Letonia, specialiștii în achiziții din ADR și reprezentanții MADRM și CCI (12 participanți, inclusiv 6 femei) au preluat recomandări valoroase pentru îmbunătățirea procedurilor de licitație pentru contractarea lucrărilor de construcție. Vizita de studiu a fost organizată în octombrie.

Implementarea a 18 proiecte de infrastructură cu finanțarea UE

În conformitate cu manualul privind achizițiile publice convenit cu partenerii, începând din decembrie 2017, ADR-urile au organizat licitații pentru achizițiile de servicii de proiectare și au creat grupuri de lucru pentru achiziții publice și comisii de evaluare.

Documentele de licitație au fost publicate pe paginile ADR, ale Camerei de Comerț și Industrie (CCI) și distribuite ulterior de CCI instituțiilor internaționale de promovare a afacerilor, cum ar fi Asociația Businessului European Chișinău (EBA), Camera de Comerț și Industrie România și filialele acesteia, Technopolis Romania (membru al Rețelei întreprinderilor europene / European Enterprise Network), ambasadele selectate în Moldova.

Publicarea pe site-ul EuropeAid a avut loc în a treia (19.07.2018) și a patra rundă de achiziții publice (20.09.2018). În urma a patru cereri de oferte, până în noiembrie 2018 toate cele 18 proiecte de proiectare tehnică planificate în proiecte AAC și EE au fost contractate de către companiile de design tehnic câștigătoare.

Situația actuală cu contractarea și serviciile care urmează să fie prestate de companiile de proiectare implică întârzieri în implementarea proiectelor cu până la șapte luni în unele cazuri.

Detalii privind procedurile de achiziție pentru fiecare dintre proiecte, numeroase runde de licitații, ofertele depuse și contractele atribuite pot fi analizate în anexa 2. În plus, modificările volumelor și identificarea soluțiilor tehnice adecvate au contribuit, în continuare, la creșterea timpului de implementare și costurilor de proiectare și, eventual, vor duce la creșterea considerabilă a costurilor de construcție.

Finanțarea disponibilă pentru proiectele tehnice este aproape total contractată. Pentru a facilita proiectele prevăzute în volumul destinat, a fost mobilizată cofinanțarea locală. Au avut loc negocieri

---

²⁶ <https://bit.ly/2NBTD5>, <https://bit.ly/2LK36VK>

la nivelul ADR-urilor cu APL implicate. În urma acestor discuții, APL au fost rugate să furnizeze notele de garanție respective, în acord cu consiliile lor locale sau raionale. Ulterior, contractele de proiecte tehnice ar putea fi modificate de ADR-uri.

Din cauza discrepanțelor dintre studiile de fezabilitate anterioare, TdR ale designerilor tehnici, necesitățile tehnice și / sau cerințele neconvenite anterior de beneficiari, au apărut necesități suplimentare de finanțare. Servicii suplimentare de proiectare tehnică care depășesc necesitățile tehnice privind configurarea și extinderea sistemelor au fost agreate să fie acoperite de APL. Această circumstanță a apărut până acum doar în sectorul AAC.

Suport complementar proiectelor de infrastructură

Pentru implementarea și monitorizarea eficientă a celor 18 proiecte de infrastructură finanțate de UE, toate părțile interesate (MADRM, ADR, APL și GIZ) au semnat memorandumuri de înțelegere în cadrul unui eveniment oficial la 15 februarie 2018 și au creat comitete directoare locale (CDL). În 2018 trimestrial au fost organizate ședințe ale CDL-urilor pentru a monitoriza progresul și a discuta provocările în procesul de implementare.

În plus, în toate localitățile țintă au fost create comitete locale de cetățeni (CLC) (în total 27), reprezentând diferite grupuri sociale, care au inițiat participarea lor la procesele de planificare locală, monitorizarea achizițiilor și activități de sensibilizare. În timpul atelierelor organizate de GIZ, reprezentanții CLC au învățat cum să monitorizeze implementarea proiectelor de servicii publice, acordând o atenție specială procesului de achiziții de servicii de proiectare și planificării și programării locale. Majoritatea CLC s-au întrunit trimestrial să discute progresul în implementarea proiectelor și să agreeze tipurile de intervenții în timpul ședințelor ordinare ale CDL sau grupurilor de lucru relevante.

Specialiștii ARD, reprezentanții MADRM și managerii locali de proiect (28 de participanți, inclusiv 8 femei) responsabili de implementarea proiectelor de investiții și-au sporit cunoștințele și abilitățile privind modalitățile de implementare a proiectelor de servicii publice, implicarea societății civile în planificarea locală și luarea deciziilor, achiziții publice, având în vedere reprezentarea echitabilă a genurilor și a grupurilor sociale, în timpul unui atelier de lucru de două zile organizat de GIZ la 1-2 martie 2018.²⁷

În suportul proceselor de *(i) planificare și programare locală* au fost create grupuri de lucru pentru actualizarea capitolelor de AAC din planurile de dezvoltare locală și strategiile raionale de dezvoltare socio-economică. GIZ a acordat suport în colectarea și analiza datelor pentru actualizarea adecvată a documentelor strategice locale și consultarea lor cu cetățenii pentru a fi aprobate de APL. Raioanele țintă ale proiectului în care se implementează proiectele de investiții EE au primit asistență pentru actualizarea planurilor locale de eficiență energetică, în conformitate cu legislația actualizată din domeniu.

Până la sfârșitul anului 2018 au fost actualizate în mod participativ șase capitole ale AAC din SDSE (nivelul II) și 9 planuri locale (nivelul I) și care reflectă în mod adecvat aspectele sociale și de gen, iar 6 programe EE / planuri de acțiune în clădiri publice, au fost elaborate conform metodologiei Agenției Eficienței Energetice. (Pentru mai multe detalii privind datele de audiere publică, participarea bărbaților și a femeilor, precum și data aprobării documentelor, a se vedea anexa 3).

Activitatea în direcția *(ii) cooperării intercomunitare* (CIC) a fost continuată în 2018. Pentru implementarea CIC în furnizarea serviciilor de apă și canalizare în raionul Cahul a fost creat un Comitet de Coordonare cu reprezentarea a cinci APL. La 14 martie a fost semnat un acord de

---

²⁷ <https://bit.ly/2LdQ7iJ>

cooperare inter-municipal între APL Leova, Iargara, Sărata Nouă, Filipeni, Romanovca, Hănăsenii Noi și Cupcui. În plus, au fost semnate contracte de delegare a serviciilor între furnizorii de servicii AAC și APL implicate din raioanele Cahul (Roșu) și Leova (Iargara). În a doua jumătate a anului 2018, cinci APL care au beneficiat de măsuri investiționale ale AAC (Cahul, Călărași, Drochia, Edineț și Fălești) au discutat diferitele opțiuni de cooperare intercomunitară.

Suportul pentru *(iii) dezvoltarea capacităților* APL și operatorilor de servicii vizate de proiect a fost acordat în mod continuu. În octombrie 2018, GIZ a organizat o vizită de studiu în Letonia pentru 15 manageri de eficiență energetică (inclusiv 4 femei) pentru a învăța bunele practici de implementare a proiectelor EE.²⁸

Pe lângă instruirile legate de procesele de achiziții și gestionare a contractelor menționate mai sus, s-au oferit alte instruirii, ateliere de lucru și instruirii la locul de muncă. Astfel, APL din Costești în APL Râșcani și Leova au fost ghidate cu privire la procedurile de înregistrare a rețelelor AAC construite. (Pentru detalii privind evenimentele de dezvoltare a capacităților și participanții vizați, consultați secțiunea 4.4.)

În 2018, GIZ a inițiat asistența pentru dezvoltarea sau actualizarea analizei diagnostice existente a operatorului AAC din Leova. Se oferă asistență permanentă în actualizarea analizei diagnostice și elaborarea recomandărilor pentru reorganizarea întreprinderilor municipale din Călărași, Ungheni, Edineț și Fălești. Operatorul AAC din raionul Cahul, societatea pe acțiuni „Apă-Canal Cahul” a primit asistență tehnică în implementarea planului său de dezvoltare a capacității, în special în domeniul planificării strategice, dezvoltării instituționale, managementului resurselor umane, precum și al contabilității activelor delegate. În plus, în iulie 2018, APL și furnizorii de servicii AAC din raioanele Cahul și Leova au beneficiat de schimbul de experiență în cooperarea intercomunitară și regionalizarea serviciilor de apă din județul Satu Mare, România.

În ceea ce privește *(iv) activitățile de sensibilizare și mobilizare*, GIZ a inițiat un studiu de referință pentru măsurarea gradului de satisfacție al cetățenilor cu privire la serviciile prestate, cu accent pe dimensiunea de gen și grupurile vulnerabile, în localitățile care beneficiază de măsurile de investiții în sectoarele AAC și EE. Evaluarea va servi ca bază pentru evaluarea ulterioară a impactului produs de implementarea proiectelor. Rapoartele pentru comunitățile care implementează proiecte de investiții EE au fost finalizate în luna octombrie. Rezultatele sondajului arată că starea precară a clădirilor, încălzirea și deficiențele de iluminare afectează sănătatea și, drept consecință, integritatea procesului educațional. Patru din zece respondenți au spus că „foarte des” sau „des” au ratat lecțiile din cauza frigului (în special fetele). De asemenea, nivelul de informare a personalului și a elevilor cu privire la necesitatea utilizării raționale a resurselor termice, electrice și de apă este insuficient, o treime dintre respondenți dând evaluări negative. Rezultatele pentru comunitățile cu proiecte AAC vor fi puse la dispoziție la începutul anului 2019.

La sfârșitul anului 2017 au fost selectate și contractate trei organizații ale societății civile (OSC) - câte una pentru fiecare regiune de dezvoltare (Nord, Centru și Sud) pentru a sprijini participarea activă a cetățenilor la procesele cheie în planificarea, implementarea și monitorizarea proiectelor de investiții pentru creșterea serviciilor. În decursul perioadei de raportare, OSC-urile selectate au oferit cetățenilor din comunitățile implicate instrumente și modalități de participare semnificativă la dezbateri publice, planificare multipartită, sensibilizare și monitorizare a achizițiilor publice. Acest sprijin a fost oferit prin intermediul comitetelor locale ale cetățenilor (CLC), care au beneficiat de formare și sprijin continuu în exercitarea funcțiilor lor. Cea mai recentă asistență acordată CLC-urilor s-a axat pe

---

²⁸ <https://bit.ly/2sXzMDI>, <https://bit.ly/2MJQoHL>

explicarea importanței mobilizării și implicării în colectarea contribuției locale, în special pentru proiectele AAC, ca parte a contribuției APL la investiție.

Progresul general al implementării proiectelor de servicii publice este disponibil în anexa 4.

Șapte măsuri pilot de investiții

Implementarea măsurilor pilot de infrastructură cu fonduri din Fondul German pentru Dezvoltare Regională (în valoare de 7 milioane Euro) este finalizat. Fondurile României pentru proiectul din s. Roșu pe ACC au fost implementate. Cofinanțarea SDC pentru grupul de proiecte din raionul Cahul rămâne încă în curs de implementare și este prevăzută a fi finalizată în vara anului 2019.

Cu proiectul *EE Călărași* finalizat în 2017, la 1 martie 2018 a avut loc o predare oficială a centralei termice a spitalului raional Călărași. Lucrările de construcție rămase au fost finalizate în aprilie și transferate Consiliului Raional Călărași pe 24 iulie 2018 pentru înregistrarea bunurilor în registrul local. Adicional, la 2 august 2018 Călărași a primit camioane pentru serviciile AAC și MDS.²⁹

În cadrul proiectului *EE Orhei*, lucrările de izolare termică a Spitalului raional Orhei au fost finalizate parțial din cauza lipsei capacității financiare a companiei de construcții. În consecință, contractul cu compania a fost reziliat, iar administrația Spitalului Orhei și-a asumat responsabilitatea de a finaliza volumul de lucru rămas din propriile surse. Fondurile rămase, convenite inițial să fie utilizate pentru instalarea unui sistem de ventilație în blocul de maternitate, au fost redirectionate către măsura investițională *AAC Leova-largara* din regiunea de dezvoltare Sud, întrucât procesul de licitație pentru acest sistem nu a avut succes.

Lucrările de construcții pentru proiectul *AAC Leova-largara* sunt finalizate datorită disponibilității contribuției financiare locale și naționale. Transferul final este planificat pentru începutul anului 2019.

Lucrările de construcție pentru conectările individuale la canalizarea din satul Roșu, finanțat din surse din România, au fost finalizate. Contribuția locală pentru ultimele lucrări rămase va fi făcută în prima jumătate a anului 2019, după care va avea loc transferul bunurilor.

Investițiile finanțate de elvețieni pentru apeductul magistral Cahul-Lebedenco și pentru sistemul intern de aprovizionare cu apă în s. Lebedenco s-au confruntat cu mai multe provocări. Costurile estimate ale lucrărilor de construcție au depășit bugetul disponibil. Doi, în conformitate cu noile reglementări privind alimentarea cu apă în localitățile mici, documentația de proiectare și devizul de cheltuieli trebuie revizuite în mod corespunzător. În consecință, măsura de investiție a fost împărțită în două licitații (una pentru apeductul magistral și a doua pentru sistemul intern de apă în Lebedenco). SDC a agreeat să mărească bugetul cu 600.000 Euro și data de expirare a acordului până în decembrie 2019.

La data de 21 martie, Departamentul de Construcții GIZ a aprobat documentația tehnică de proiectare pentru apeductul magistral Cahul-Lebedenco, care a fost transferată APL la 6 aprilie 2018. Prima licitație a fost cu succes; astfel lucrările de construcție cu toate lucrările planificate a fi finalizate până la sfârșitul anului 2019. Pentru a doua licitație, documentația de proiectare necesară a fost revizuită corespunzător, a doua licitație pentru lucrările de construcție a fost lansată în septembrie și contractul pentru conectările interne a fost semnat pe 21 decembrie 2019.

4.4 Obiectivul specific 4

Instituționalizarea instruirilor

---

²⁹ https://www.facebook.com/deutsche.botschaft.chisinau/posts/10155870590017297?_tn=-R

i. Academia de Administrare Publică (AAP)

La finele lui 2018, cinci cursuri elaborate în colaborare cu AAP au fost aprobate de Senatul AAP și incluse în Catalogul cursurilor de dezvoltare profesională din 2018³⁰ - Dezvoltarea leadership-ului în administrația publică, Managementul proprietății publice, Dezvoltare regională, Achiziții publice și gestionarea conflictelor de interese în achizițiile publice, Planificarea strategică integrată.

Ca urmare a cursului „Managementul proprietății publice”, cu suportul GIZ, au fost organizate instruirii la locul de muncă pentru contabili și specialiștii cadastrali privind crearea și menținerea registrelor contabile și de proprietate publică la Orhei, Cahul, Costești/r.Rîșcani, Șoldănești și Florești. Aceste activități au identificat faptul că în toate localitățile registrele contabile verificate conțin erori sau înregistrări eronate și lipsesc registrele de proprietate publică. Instruirile la locul de muncă sunt în prezent analizate să fie parte din programul modulului instituționalizat de AAP.

Un nou modul de instruire „Managementul Consiliilor pentru Dezvoltare Regională” a fost pilotat în perioada 05-07 decembrie 2018. 12 membri ai CRD, 8 bărbați și 4 femei, au participat la cursul pilot.

ii. Universitatea Tehnică din Moldova (UTM)

În cooperare cu *Institutul Formare Continuă al UTM în domeniul AAC (IFCAAC)* al UTM au fost elaborate și pilotate trei noi module de instruire: „Achiziții publice de bunuri și lucrări pentru operatorii AAC licențiați” (pilotat la 16-18 ianuarie 2018), „Acte legislative și normative în sectorul AAC” (pilotat la 11-13 septembrie 2018), și „Siguranța și protecția muncii în sectorul AAC” (pilotat la 16-18 octombrie 2018). Toate cele trei module de instruire au fost reimplementate fiecare de două ori pe parcursul anului. Al patrulea modul care a fost inițial planificat pentru a fi dezvoltat și pilotat în 2018 a fost amânat până în 2019.

Împreună cu *Centrul de Formare Continuă al UTM „Eficiența Energetică a Clădirilor Publice” (CFCEECF)* au fost elaborate și pilotate trei noi module de instruire: „Gestionarea eficientă a clădirilor publice” (pilotat la 23 aprilie 2018), „Managementul proiectelor de eficiență energetică a clădirilor publice”(pilotat la 14-17 mai 2018) și „Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice” (pilotat la 23-25 mai 2018).

Toate modulele de instruire dezvoltate au fost reimplementate pe parcursul anului. Modulul de instruire „Gestionarea eficientă a clădirilor publice” a fost reimplementat o singură dată. O altă reimplementare a modulului planificată pentru decembrie 2018 a fost amânată până în ianuarie 2019 din cauza bolii principalilor formatori implicați în curs. Modulul de instruire „Managementul eficienței energetice în clădirile publice” a fost reimplementat o dată, în timp ce modulul de instruire „Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice” a fost reimplementat de trei ori pe parcursul anului 2018.

Din cele 39 de module de instruire, au fost elaborate și pilotate 7 module de instruire în 2018, 32 de module de instruire au fost reimplementate. Informații suplimentare privind noile module și cursurile reimplementate pot fi găsite în anexa 5.

Satisfacția cu privire la modulele de instruire

Este disponibilă o evaluare agregată a tuturor modulelor de instruire pilotate / reimplementate în 2018. Un număr total de 757 de persoane au participat la modulele de instruire. 57% dintre participanți au fost femei, 43% dintre participanți au fost bărbați. Satisfacția participanților cu privire la modulele de instruire oferite a fost ridicată pe tot parcursul anului. În cadrul tuturor modulelor de instruire, 72% au

³⁰ <http://aap.gov.md/ro/article/catalogul-cursurilor-0>

fost total de acord cu afirmația „Cursul de formare a fost util pentru lucrul meu” și 27% au fost de acord cu declarația.

Dezvoltarea organizațională a instituțiilor de instruire

i. Academia de Administrare Publică

Ca urmare a analizei finalizate în 2017 privind conformitatea cu standardele ISO 29990, la 20 februarie 2018 Senatul AAP a aprobat sistemul de management al calității (SMC) elaborat cu suportul GIZ. În acest context, în martie 2018 a fost finalizat un audit intern privind SMC în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională și al altor departamente transversale și au fost aprobate toate documentele necesare pentru implementarea standardelor ISO 29990 SMC în cadrul Departamentului.³¹

Un audit extern privind SMC efectuat de compania de audit TÜV Thüringen a fost finalizat cu succes, iar la 23 iunie 2018 certificatul pentru sistemul de management al calității conform ISO 29990: 2010 pentru proiectarea, elaborarea și furnizarea serviciilor de învățare și dezvoltare profesională pentru serviciul public / "Educația non-formală și serviciile de formare profesională" a fost înmănat oficial AAP.³²

În perioada de referință, GIZ a continuat să sporească capacitățile formatorilor AAP (11 femei și 4 bărbați) și a organizat două cursuri de instruire privind soluționarea conflictelor, în perioada 25-26 aprilie, și privind discursul pe 2-4 mai.³³ Aceste activități pot fi văzute în contextul dezvoltării organizaționale a AAP pentru a spori capacitățile de organizare a cursurilor de formare, moderarea evenimentelor de schimb, cum ar fi forumurile deschise sau discuțiile în grup cu interese divergente.

La fel, în coordonare cu MADRM, MSPL a inițiat o evaluare a necesităților pentru identificarea suportului necesar dezvoltării capacităților APL. Rezultatele finale au fost prezentate în decembrie și au evidențiat necesitatea continuă de instruire în subiecte care se axează pe dezvoltarea locală și regională, precum și pe furnizarea serviciilor publice locale, care vor fi utilizate de instituțiile de formare profesională pentru a adapta cursul existent și, dacă este necesar și oportun, cursuri personalizate pentru grupuri țintă specifice.

i. Universitatea Tehnică din Moldova

Similar suportului acordat AAP, GIZ a propus IFCAAC și CFCEECP ale UTM să întreprindă o analiză a managementului calității. Această activitate planificată a fost anulată, deoarece s-a constatat nerezonabilă și din cauza capacității limitate pentru implementarea unui sistem de management al calității în instituțiile de formare UTM. S-a sugerat amânarea acestei activități până în 2019 pentru a introduce cel puțin unele aspecte ale unui SMC în institutele UTM.

Pentru a îmbunătăți condițiile tehnice pentru implementarea și livrarea instruirilor, dar și pentru a crește atmosfera interactivă de învățare, IFCAAC a fost susținut să procure panouri de instruire, boxă de moderare și un laptop. Înmânarea echipamentului a avut loc pe 23 octombrie 2018.³⁴ Mai mult, centrul a fost sprijinit pentru a-și consolida vizibilitatea ca instituție de formare prin dezvoltarea de materiale de vizibilitate, cum ar fi rulouri și bannere.

---

³¹ <http://aap.gov.md/ro/article/acte-aprobate-de-c%C4%83tre-senatul-academiei#overlay-context=ro/article/acte-aprobate-de-c%25C4%2583tre-senatul-academiei>

³² <http://aap.gov.md/ro/article/certificarea-calitatii>

³³ <http://management.md/dezvoltarea-capacitatilor-de-comunicare-si-a-managementului-conflictelor-au-fost-tematicile-unor-sesiuni-de-instruire-pentru-angajatii-aap/>

³⁴ <https://bit.ly/2MM7Wml>

CFCEECP la fel a fost sprijinit să-și consolideze vizibilitatea ca instituție de formare. Diferite elemente de vizibilitate, cum ar fi dezvoltarea unei cărți de marcă, șabloane pentru prezentări, broșuri și o pagină web (<http://cfceecp.utm.md/>), au fost dezvoltate cu ajutorul GIZ pentru a contribui la o mai bună vizualizare a Centrului și a facilita promovarea din modulele de instruire disponibile.

Schimb de experiență și bune practici

Pentru schimbul continuu de bune practici și experiențe, AAP a organizat la 20 aprilie 2018 un Forum privind dezvoltarea locală cu tema „Strategia privind reforma administrației publice: între intenții și realizări”. 126 reprezentanți ai administrației publice locale și centrale, ADR, ONG-uri, membri ai Parlamentului, lectori și studenți au discutat evoluțiile din sectoarele dezvoltării locale și regionale și ale bunei guvernări.³⁵ Al doilea forum, planificat pentru 2018, a fost amânat până în al treilea trimestru al anului 2019, ca urmare a alegerilor naționale și locale viitoare.

În plus, în numele GIZ, trei experți din România și Letonia au oferit consultări colegiale ADR-urilor cu privire la modul de a face achizițiile publice mai reușite, în special în ceea ce privește criteriile de selecție în contextul unei piețe foarte mici și a numărului foarte mic de concurenți. Ca rezultat, recomandările au fost incluse în documentele de licitație.

În septembrie, în colaborare cu AMAC și operatorul regional al AAC „Apa-Vital” din Iași, România, GIZ a organizat o vizită de studiu pentru contabili și reprezentanți ai operatorilor AAC din Moldova (44 femei și 6 bărbați) pentru a face schimb de informație pe finanțe și contabilitate cu colegii din România. O conferință națională privind AAC, planificată inițial pentru octombrie 2018, a fost amânată pentru al doilea trimestru din 2019, la cererea partenerilor. Organizarea conferințelor regionale în sectorul MDS a fost anulată din cauza incertitudinilor legate de intenția Guvernului de a revizui Strategia Națională în MDS și de lipsa unor organizații partenere sustenabile în Moldova care să-și poată asuma responsabilitatea asupra acestei activități.

În sectorul EE, GIZ a sprijinit mai multe oportunități de schimb de experiență, bune practici și lecții învățate. La 12 aprilie 2018, Agenția pentru Eficiență Energetică, în colaborare cu GIZ, a organizat un atelier internațional privind experiențele internaționale în planificarea eficienței energetice. La atelier au participat 40 de participanți (inclusiv 8 femei) reprezentanți ai APL-urilor de nivel I și II, specialiști în eficiența energetică, specialiști în planificare ai ADR și experți internaționali din Letonia, Germania, Croația și FRI Macedonia.³⁶

Mai mult, în cooperare cu autoritățile raionale Orhei, GIZ a facilitat organizarea unei vizite de studiu la Spitalul raional Orhei pentru 11 participanți din partea a patru APL pentru a împărtăși experiența pe tema EE în spitalele publice.³⁷ O altă vizită de studiu pentru 26 de reprezentanți ai APL, ADR, Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE), manageri energetici pentru raioane și școli și UTM/CFCEECP a fost organizată în noiembrie. Participanții au vizitat proiecte de EE cu succes în Republica Cehă și au împărtășit experiența în proiecte de eficiență energetică în clădirile publice.³⁸ De asemenea, în Republica Cehă, reprezentanții absolvenților EUREM, un instructor și reprezentantul CCI (în total 5 persoane, inclusiv o femeie) au participat la cea de-a 9-a Conferință Internațională EUREM și la workshop-ul din 6-7 noiembrie 2018, la Praga. Participanții au avut ocazia să învețe cele mai bune

---

³⁵ <http://www.aap.gov.md/ro/node/1966>

³⁶ <http://serviciilocale.md/libview.php?l=en&idc=52&id=1531&t=/News-Photos/Projects-News/50-national-and-international-specialists-in-energy-efficiency-exchanged-experience-and-practices-in-the-given-field>

³⁷ <http://or.md/index.php/2018/06/15/eficienta-energetica-realizari-si-perspective/>

³⁸ <https://bit.ly/2Bppel4>

practici din țările membre ale UE³⁹ și, ulterior, au împărtășit cunoștințele cu alți formatori și cu experții EE în cadrul unui atelier organizat de CCI în Moldova la 13 decembrie 2018.

4.5 Subiecte transversale

Pentru a asigura beneficii egale din intervențiile proiectului atât pentru bărbați, cât și pentru femei, GIZ a continuat să sprijine partenerii în a asigura o participare echitabilă a femeilor și bărbaților în procesele decizionale și implementarea proiectelor de investiții. GIZ ghidează partenerii naționali să integreze dimensiunea de gen în procesele lor și documentele elaborate. În acest context, au fost oferite recomandări pentru includerea dimensiunii de gen în crearea grupurilor de lucru pentru planificarea locală și achiziționarea serviciilor de proiectare. În regulamentele pentru crearea și funcționarea comitetelor directoare locale și a comitetelor locale de cetățeni au fost incluse dispoziții care să asigure participarea a cel puțin 40% din fiecare sex. Anexa 6 prezintă tabloul reprezentării femeilor și bărbaților ca membri ai diferitor grupuri.

Studiul de referință pentru măsurarea gradului de satisfacție al cetățenilor cu privire la serviciile AAC și EE prestate de APL-țintă a evaluat necesitățile și satisfacția bărbaților și a femeilor, iar rezultatele au identificat lacunele actuale existente și vor ghida intervențiile GIZ.

GIZ integrează aspectele sociale și de gen în termenii de referință anunțați pentru selectarea consultanților și companiilor de consultanță, care să promoveze în continuare principiile egalității de gen și participarea diferitelor grupuri sociale la dezvoltarea locală și regională. Femeile și bărbații sunt încurajați și sprijiniți în egală măsură să beneficieze de activitățile de dezvoltare a capacităților, iar instituțiile naționale de instruire sunt ghidate să ia în considerare aspectele de gen și aspectele sociale în cadrul cursurilor de instruire.

GIZ analizează, de asemenea, *abordarea sensibilă la conflict* prin monitorizarea posibilelor efecte pozitive sau negative ale intervențiilor sale. În acest sens, se asigură o comunicare continuă și transparentă cu toate părțile interesate implicate. Se asigură creșterea gradului de conștientizare și mobilizarea beneficiarilor finali ai măsurilor de investiții – bărbați și femei din localitățile țintă, iar APL sunt ghidate să implice locuitorii în procesele de monitorizare și să comunice orice schimbări sau întârzieri la timp.

5. Comunicarea și vizibilitatea

În 2018, împreună cu partenerii săi, GIZ a organizat evenimente importante pentru a promova progresul și a prezenta rezultatele obținute până în prezent.

La 15 februarie 2018, în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, a fost organizat un eveniment oficial pentru semnarea memorandumurilor de înțelegere pentru implementarea a 18 măsuri de investiții. La eveniment au participat peste 100 de participanți - reprezentanți ai MADRM și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională, APL de nivel I și II, Ambasadele Germaniei, Suediei și României, SDC și Delegației UE în Moldova. 15 reprezentanți ai mass-media naționale au fost prezenți și au reflectat pe larg evenimentul.⁴⁰

---

³⁹ <https://bit.ly/2UJGwRa>

⁴⁰ <http://www.serviciilocale.md/libview.php?l=ro&idc=52&id=1503&t=/Stiri-Galerii-foto/Stirile-proiectului/Cu-sprijinul-UE-pina-la-200000-de-cetateni-vor-beneficia-de-o-infrastructura-imbunatatita-in-domeniul-aprovizionarii-cu-apa-i-a-energiei>

La 1 martie la Călărași, administrația locală a organizat inaugurarea oficială a centralei termice și a sistemului de panouri solare pentru prepararea apei calde la Spitalul Raional Călărași, cu suport GIZ. La inaugurare au participat reprezentanții Guvernului Republicii Moldova, Ambasada Germaniei, administrația publică locală, angajații Spitalului Raional Călărași, jurnaliști și locuitorii orașului.⁴¹

Pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la proiectele existente, GIZ a participat la festivitățile de Ziua Europei organizate la Chișinău pe 12 mai și la Ungheni pe 19 mai.⁴² Vizitatorilor li s-au distribuit pungi ecologice, pliante și broșuri privind proiectele de servicii publice, precum și a fost organizat un concurs de desen pentru copii pe apă, canalizare și energie. 30 de copii care au participat la concurs au primit premii (puzzle care arată proiectele de servicii publice) pentru cele mai bune desene.

Pentru Ziua Mondială a Curățeniei, GIZ împreună cu municipalitatea Ungheni și Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Ungheni au organizat la 15 septembrie 2018 un eveniment de salubritate în parcul central al orașului. Peste 80 de participanți – elevi, profesori, părinți și reprezentanți ai APL – au fost activi în colectarea și separarea deșeurilor reciclabile.⁴³

De asemenea, pentru a asigura o vizibilitate mai largă a contribuțiilor donatorilor MLPS, partenerii locali au informat în mod regulat publicul despre orice acțiuni, întâlniri și decizii luate în legătură cu implementarea Proiectului prin intermediul paginii lor web oficiale sau a conturilor de media socială, precum Facebook.

6. Asigurarea durabilității măsurilor și intervențiilor

Pentru a asigura durabilitatea măsurilor implementate, GIZ continuă să aplice o abordare pe multe nivele și multipli parteneri de integrare a experiențelor învățate la nivel local și regional în dialogul politic la nivel național, precum și utilizează sistemele partenerilor naționali pentru a evita crearea de structuri paralele de implementare.

Competențele necesare ale ADR-urilor și ale APL-urilor continuă să fie dezvoltate prin formare, seminare și ateliere. Experiențele organizării repetate a proceselor de achiziții publice de către ADR-uri demonstrează utilizarea cunoștințelor primite cu suportul GIZ. Capacitățile organizaționale ale CRD-urilor pentru coordonarea politicilor de dezvoltare regională au fost consolidate prin dezvoltarea programelor sectoriale de dezvoltare regională și aprobarea planurilor de lucru. În plus, pentru durabilitatea proceselor transparente de planificare și achiziții, grupurile de cetățeni de la nivel local (comitetele locale ale cetățenilor) au continuat să fie capacitate să monitorizeze aceste procese și furnizarea de servicii și să vină cu feedback constructiv.

Cadrele instituționale ale APL sunt optimizate pentru a obține o îmbunătățire pe termen lung a furnizării serviciilor. Printre acestea se numără crearea Comitetului de Coordonare a CIC în raionul Cahul sau semnarea unui acord de cooperare intercomunitară pentru furnizarea de servicii AAC între comunitățile din raionul Leova.

Certificarea sistemului de management al calității AAP bazat pe standardele ISO 29990: 2010 pentru proiectarea, elaborarea și furnizarea de servicii de învățare și dezvoltare profesională pentru serviciul

---

⁴¹ <https://bit.ly/2zxcrhK>

⁴² <https://www.facebook.com/serviciilocale/photos/pcb.1791663340893335/1791661334226869/?type=3>

⁴³ <https://bit.ly/2Gj97J7>

public va asigura în continuare sustenabilitatea și calitatea înaltă a instruirilor elaborate cu suportul GIZ.

7. Activitățile și punctele de reper cheie pentru următoarea perioadă

În conformitate cu planul operațional al proiectului MSPL, pentru 2019 sunt prevăzute următoarele puncte de reper cheie:

- Politica publică privind centrele urbane este supus consultărilor publice și aprobat de Guvern;
- Proiectul de hotărâre a Guvernului și Regulamentul privind noua instituție națională care va gestiona Fondul Național Ecologic și Fondul Național de Dezvoltare Regională sunt aprobate de Guvern;
- Evaluarea la jumătatea perioadei a SNDR 2016-2020 realizată;
- Noua componentă a CRD / CRS din 4 regiuni de dezvoltare, constituită după alegerile locale, este capacitate să-și exercite funcțiile prin intermediul cursurilor de formare oferite de AAP, precum și prin schimbul de experiență prin vizite de studiu în țară și în străinătate;
- Transferul bunurilor proiectelor de infrastructură pilot și acordarea suportului APL la înregistrarea proprietății publice;
- Finalizarea proiectelor tehnice pentru 10 proiecte AAC și 8 proiecte EE, finanțate de UE;
- Contracte cu companii pentru lucrări de construcții în 18 proiecte de infrastructură semnate;
- Selectarea opțiunilor pentru CIC în sectorul AAC Rîșcani (clusterul Prut) și aranjamentele contractuale sunt implementate;
- Capacitățile a cinci operatori de servicii evaluate și două planuri de dezvoltare a capacităților elaborate;
- Facilitarea continuă a schimburilor privind provocările-cheie, cele mai bune practici și lecțiile învățate în domeniul dezvoltării regionale și furnizării serviciilor publice prin diferite formate, cum ar fi un Forumul privind dezvoltarea regională și o conferință națională privind sectorul AAC.

Planul operațional detaliat al MSPL pentru 2019 este prezentat în anexa 7.

8. Oportunități și provocări/riscuri

În 2018, proiectul MSPL s-a confruntat cu mai multe provocări, dar și oportunități pentru realizarea cu succes a obiectivelor sale.

Neclaritățile privind reforma administrativ-teritorială continuă să creeze întârzieri în elaborarea cadrului legal și normativ privind dezvoltarea regională. Analiza bazei normative și legislative privind planificarea spațială și amenajarea teritoriului a fost amânată până va fi aprobat Codul de urbanism și construcții de către Parlament, precum și a neclarității privind subordonarea administrativă a departamentului de planificare spațială care în prezent se află în cadrul MADRM.

Ajustarea planului de acțiune al Strategiei de comunicare a MADRM la noul mandat nu a fost făcută datorită faptului că fostele ministere ale agriculturii și mediului nu aveau documente strategice privind comunicarea pentru a fi combinate și ajustate.

În contextul reformei administrației centrale și al creării noii agenții de gestionare a Fondului Național Ecologic și a Fondului Național de Dezvoltare Regională, rolul CRD va trebui clarificat în continuare.

În ceea ce privește sectorul MDS, în pofida suportului oferit de GIZ grupului național de lucru și a întreprinderilor suplimentare cu MADRM, Guvernul în continuare nu mai o viziune și perspectivă clare privind dezvoltarea sectorului MDS.

În domeniul AAC, pe de altă parte, finanțarea complementară necesară pentru proiectul AAC Leovărgara asigurată de CNCDR, ar putea servi drept bun exemplu de angajament pentru a rezolva posibile similare provocări.

În ceea ce privește capacitățile locale slab dezvoltate pentru furnizarea serviciilor de proiectare tehnică, în special pentru proiectele în EE, criteriile de calificare au trebuit să fie reduse considerabil în acord cu părțile interesate. Prin aceasta, proiectul și partenerii săi au riscat să contracteze companii cu capacitate și experiență limitate pentru implementarea contractelor mari. Pentru a reduce riscurile, GIZ a consolidat rolul departamentului său de construcții pentru acordarea de suport și monitorizare a companiilor selectate în timpul elaborării documentației tehnice. În plus, suportul complementar acordat sectorului privat, suportul tehnic strâns prin intermediul GIZ și CCI, auditurile periodice ale ADR-urilor și integrarea proiectului în procedurile de achiziții publice organizate de ADR reduc aceste riscuri.

Noul regulament privind alimentarea cu apă în localitățile mici (sub 3000 de locuitori) aprobat în aprilie 2018, prevede un efort și timp suplimentar pentru revizuirea unora dintre documentele de licitație. Pe de altă parte, noul regulament prevede posibilitatea de a reduce costurile lucrărilor de construcție ca urmare a soluțiilor tehnice reduse pentru măsurile de investiții.

9. Lecții învățate și recomandări

Sentimentul de apartenență și proprietate a comunităților beneficiare este asigurat prin includerea acestora în procesul de planificare raională și regională a măsurilor de infrastructură. Implicarea în implementarea proiectului de servicii publice locale a unui manager de proiect local delegat de beneficiar în implementarea acestuia contribuie și la o mai mare responsabilitate.

Implicarea activă a cetățenilor în dezvoltarea, implementarea și monitorizarea proiectelor are un impact pozitiv asupra durabilității proiectului. Cu toate acestea, trebuie amintit faptul că aceștia sunt voluntari, iar cerințele privind timpul lor trebuie luate în considerare cu atenție. Una dintre provocările în implementarea proiectelor AAC rămâne în continuare implicarea slabă a cetățenilor în colectarea contribuțiilor. Este totuși nevoie să se sensibilizeze cetățenii cu privire la beneficiile serviciilor AAC de calitate și să se asigure creșterea ratelor de conectare la sistemul AAC.

Piața locală slab dezvoltată privind serviciile de proiectare, în special pentru proiectele EE, conduce la riscul de a contracta companii cu capacitate și experiență reduse de implementare a contractelor mari, prin urmare recomandarea de a spori capacitățile companiilor prin acordarea de asistență tehnică complementară și monitorizarea elaborării documentației tehnice.

Deși IECAAC și CFCEECP ale UTM au capacități limitate de implementare a unui sistem complet de management al calității, se recomandă ca UTM să ia în considerare introducerea unor aspecte ale unui sistem de management al calității în procesele educaționale. Managementul calității este un alt element care va contribui la îmbunătățirea permanentă a calității și la actualizarea modulelor de formare și la durabilitatea modulelor de învățământ continuu din cadrul UTM.

Anexa 1. Cadrul logic actualizat al proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale” (31 iulie 2018)

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
Obiectivul programului (este în curs de formulare)	(a fi transferat din partea A din program)	(a fi transferat din partea A)	A nu se completa
Obiectivul General al Proiectului (Rezultat) Condițiile cadru pentru implementarea politicii de dezvoltare regională orientate spre cetățean în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale sunt îmbunătățite.	1:75% dintre beneficiari (autoritățile publice locale partenere, reprezentate de consiliile locale) și 75% din părțile interesate (membri ai Consiliilor de Dezvoltare Regională și Agențiilor de Dezvoltare Regională) sunt satisfăcuți de procesul de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale (apă și canalizare (AAC), managementul deșeurilor solide (MDS), eficiența energetică a clădirilor publice (EE), drumuri regionale și locale (DRL)). <i>Valoarea de referință: 0</i> <i>Valoarea țintă: 75% din reprezentanți ai 52 de APL-uri beneficiare și 75% din reprezentanți ai 8 instituții interesate implicate exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți</i>	Studiu reprezentativ realizat de proiect în anul 2021 în rândul a 52 de consilii locale din Republica Moldova, reprezentând APL-urile partenere care beneficiază de măsuri de investiții în infrastructură, precum și în rândul celor 4 Consilii de Dezvoltare Regională și celor 4 Agenții de Dezvoltare Regională.	(relevante pentru programă)
	2:Consiliile Regionale pentru Dezvoltare (CRD) au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, implementarea participativă și cu perspectivă de gen a 18 măsuri de investiții în infrastructură care sunt în concordanță cu programele sectoriale regionale, precum și cu strategiile de dezvoltare regională. <i>Valoarea de referință : 0</i> <i>Valoarea țintă: 18 proiecte de infrastructură sunt confirmate de CRD-uri ca fiind gata pentru funcționare.</i>	Procesele verbale de la ședințele CRD-urilor, precum și rapoartele anuale de progres elaborate de ADR-uri cu privire la implementarea Programelor Regionale Sectoriale sau Strategiilor de Dezvoltare Regională. Analiza de gen în documentele de proiect ale măsurilor de investiții respective.	
	3:Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) confirmă faptul că finanțarea măsurilor de investiții pentru prestarea de servicii îmbunătățite în	Analiza finanțării măsurilor de investiții pentru dezvoltarea regională în sectoarele prioritare, pe baza rapoartelor anuale prezentate de către MADRM și ADR-uri.	

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
	<p>sectoarele prioritare, acordate din fondurile naționale și donatorii internaționali, a crescut cu 465%.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 28,3 milioane Euro (7,7 milioane Euro acordate prin Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și aproximativ 20,6 milioane Euro acordate prin intermediul investițiilor internaționale bilaterale).</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 132,7 milioane Euro</p> <p>(creșterea valorii de referință cu 465%)</p>	<p>Procesele verbale ale ședințelor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale</p>	
Obiectivele specifice			
<p>Obiectivul Specific A :</p> <p>MADRM stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare.</p>	<p>A.1: 2 Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională (SNDR), care au fost elaborate într-un mod participativ (1 pentru faza 2016-2020, 1 pentru faza 2021-2025), sunt confirmate de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0 (nu este o strategie pentru această perioadă)</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 2 Strategii</p>	<p>Analiza procesului de elaborare a noii Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională;</p> <p>Comentariile oficiale, recomandările ministerelor de resort și CRD-urilor.</p> <p>Procesele verbale ale consultărilor publice.</p> <p>Prezentare generală a acceptării sau respingerii comentariilor și sugestiilor făcute în cadrul consultărilor, elaborate de MADRM.</p> <p>Procesele verbale ale Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova (GRM) menține ferm angajamentul său față de agenda sa de reforme și relațiile politice și economice consolidate cu Uniunea Europeană și alți parteneri de dezvoltare.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova promovează și sprijină descentralizarea responsabilităților, reforma administrației teritoriale și dezvoltarea regională a serviciilor publice</p>
	<p>A.2: 3 acte legislative și normative (existente) privind dezvoltarea regională și instituțiile implicate (decrete privind Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, legile privind dezvoltarea regională, manuale de proceduri) au fost revizuite și, dacă este necesar, armonizate de către organele de stat responsabile în conformitate cu cerințele Acordului de Asociere cu UE.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 3 acte legislative și normative revizuite și adaptate</p>	<p>Deciziile ministeriale, guvernamentale și parlamentare pentru adoptarea/modificarea actelor legislative și normative</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova alocă resursele umane, financiare și tehnice necesare pentru a sprijini implementarea SNDR și SDR</p>
	<p>A.3: Un sistem de monitorizare bazat pe rezultate pentru coordonarea SDR-ilor este aprobat de consiliile naționale și regionale de dezvoltare (CNCDR, CRD-uri)</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 1 sistem MBR</p>	<p>Procesele verbale ale ședințelor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și CRD-urilor în cadrul cărora a fost aprobat sistemul de monitorizare bazat pe rezultate.</p>	

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
<p>Obiectivul Specific B:</p> <p>Capacitățile de planificare, coordonare și implementare a CRD-urilor și APL-urilor partenere sunt îmbunătățite</p>	<p>B.1:Comisiile Regionale Sectoriale, formate din reprezentanți ai diferitor structuri guvernamentale, ai societății civile și ai specialiștilor din sector, au raportat anual cu privire la implementarea sectorială a SDR-lor în cel puțin 2 sectoare (WSS, SWM) către CRD-le respectiv responsabile.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 8 rapoarte (1 raport pe sector pe regiune de dezvoltare)</p>	<p>Procesele verbale ale CRD-lor și ale comisiilor regionale sectoriale</p> <p>Nr. de recomandări făcute de membrii Comisiilor Regionale Sectoriale, în special din partea reprezentanților societății civile și numărul de recomandări luate în considerare de CRD-uri (conform proceselor verbale).</p> <p>Nr. de participanți din partea societății civile și a specialiștilor de sector care participă în fiecare Comisie Regional Sectorială</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova sprijină pe deplin implementarea politicii cu o abordare orientată spre rezultate în ceea ce vizează dezvoltarea regională, în conformitate cu cerințele UE.</p> <p>Modificările instituționale în contextul reformei administrației publice și al reformei administrativ teritoriale conduc la o mai mare asumare a responsabilităților la nivel regional și local.</p> <p>Membrii CRD-lor își exercită mandatele și participă activ la procesul de luare a deciziilor.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova și ministerele de resort lucrează în mod consecvent asupra implementării strategiilor sectoriale aprobate.</p>
	<p>B.2:3 propuneri de proiecte sunt disponibile pentru nou înființata regiune de dezvoltare Găgăuzia, în baza programelor regionale sectoriale (pentru sectoarele AAC, EE și DRL) și a portofoliului de proiecte corespunzătoare.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 3 propuneri de proiect</p>	<p>Procesele verbale ale grupurilor de lucru regional sectoriale</p> <p>PRS-uri publicate (ACC, EE, DRL)</p> <p>Procesele verbale de la audierile publice</p> <p>Deciziile CRD Găgăuzia cu privire la propunerile de proiect</p>	
	<p>B.3:Planurile de dezvoltare locală ale celor 25 APL partenere (nivelul I și II), elaborate într-un mod participativ, reflectă prioritățile SRD în cel puțin un sector (WSS sau EE).</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 25 de planuri de dezvoltare locală</p>	<p>Procesele verbale ale grupurilor de lucru regional sectoriale</p> <p>Procesele verbale de la audierile publice</p> <p>Capitole din Planurile de dezvoltare locală sau Strategia de Dezvoltare Socio-Economică aprobate de consiliile locale respective</p>	
<p>Obiectivul Specific C:</p> <p>Capacitățile ADR-urilor de implementare a proiectelor de servicii publice dezvoltate în cadrul programelor regionale sectoriale sunt îmbunătățite.</p>	<p>C.1:18 proiecte de servicii publice în domeniul aprovizionării cu apă și canalizării, eficienței energetice în clădirile publice și managementului deșeurilor solide sunt implementate într-un mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0 proiecte implementate, 40 de proiecte sunt eligibile pentru finanțare.</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 18 proiecte cu o valoare aproximativă de 35 milioane Euro sunt implementate.</p>	<p>Rapoartele grupurilor de lucru pe achiziții publice.</p> <p>Documentarea inspecțiilor la fața locului și supravegherea lucrărilor de construcții în cadrul proiectelor.</p> <p>Rapoartele de progres prezentate de ADR-uri către CRD-uri și MADRM.</p>	<p>Finanțarea proiectelor în domeniul dezvoltării regionale este aprobată în baza necesităților identificate în regiuni și a criteriilor agreate – și nu pe baza intereselor individuale politice.</p>

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipozeze/riscuri de bază
		Rapoartele trimestriale pe proiectele de servicii publice aprobate de Comitetele Directoare Locale.	Activitățile de investiții sunt identificate în cadrul unui proces structurat de planificare și programare regională și întrunesc criteriile relevante de calitate.
	<p>C.2: 7 proiecte pilot în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, eficiența energetică în clădirile publice și gestionarea deșeurilor solide sunt implementate pe deplin în mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud până la finele anului 2019.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 1 proiect implementat, 6 parțial implementate.</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 7 proiecte pilot cu o valoare investițională de 13,4 milioane Euro sunt implementate.</p>	<p>Rapoartele grupurilor de lucru pe achiziții publice</p> <p>Documentarea inspecțiilor la fața locului și supravegherea lucrărilor de construcții în cadrul proiectelor.</p> <p>Rapoartele de progres prezentate de ADR-uri către CRD-uri și MADRM.</p> <p>Rapoartele finale pe proiectele de servicii publice aprobate de Comitetele Directoare Locale.</p>	<p>Oportunitățile de finanțare atât la nivel național cât și internațional sunt disponibile la timp.</p> <p>Măsurile de investiții în infrastructură sunt aliniate la standardele relevante naționale și sunt adecvate practicilor europene pentru a asigura durabilitatea măsurilor de construcție și de renovare.</p>
	<p>C.3: 18 grupuri de cetățeni sunt înființate ca să însoțească măsurile de investiții în infrastructură, să monitorizeze achizițiile, construirea și implementarea a 18 proiecte de infrastructură pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 18 grupuri de cetățeni monitorizează achizițiile, construirea și implementarea a 18 proiecte</p>	Rapoarte ale grupurilor de cetățeni privind statutul implementării proiectelor la diferite etape ale proiectului (proceduri de achiziții, proiectare tehnică, construcții, furnizarea serviciilor).	<p>Licitațiile în domeniul achizițiilor publice sunt desfășurate fără întârzieri majore. Companiile calificate sunt disponibile pentru implementarea lucrărilor de construcție; Ofertele acestora corespund standardelor de calitate.</p>
<p>Obiectivul Specific D:</p> <p>Reprezentanții raioanelor, APL-urilor și a prestatorilor de servicii locale beneficiază de instruire acordate la cerere de către organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare.</p>	<p>D.1: Atât organizațiile guvernamentale, cât și non-guvernamentale includ 15 module de instruire profesională în programele lor, în conformitate cu cerințele instituțiilor competente relevante în ceea ce privește modernizarea serviciilor publice locale în domeniile prioritare.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 2 module de instruire sunt implementate de Academia de Administrare Publică și Universitatea Tehnică din Moldova</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 15 module de instruire în cele patru sectoare</p>	<p>Acordul în formă scrisă a instituției competente în ceea ce privește modernizarea serviciilor publice locale</p> <p>Rapoartele în urma instruirilor din partea instituțiilor și organizațiilor implicate</p>	<p>Municipalitățile implicate sunt de acord asupra înființării în comun a companiilor de servicii inter-comunitare.</p> <p>Instituțiile de instruire dețin resursele umane și financiare necesare pentru a asigura module de instruire durabile și conform cererii.</p>
	<p>D.2: 80% dintre participanți consideră cursurile de instruire oferite utile pentru activitatea lor.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p>	Certificate de participare cu succes la sesiunile de instruire.	Reprezentanții APL și operatorii de servicii înțeleg importanța dezvoltării

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
	<p><i>Valoarea țintă:</i> 80% din 15 module de instruire.</p> <p>D.3: 2 instituții de instruire au introdus un sistem funcțional de management al calității furnizării cursurilor de instruire.</p> <p><i>Valoarea de referință:</i> 0</p> <p><i>Valoarea țintă:</i> 2 instituții</p>	<p>Analiza / evaluarea sondajelor aleatorii în rândul participanților la cursurile de instruire.</p> <p>Sistemul de management al calității adoptat de Academia de Administrație Publică și de Universitatea Tehnică</p>	<p>resurselor umane și participă în mod activ la oportunitățile de instruire.</p>
Activități ale proiectului	A nu se completa	A nu se completa	<p>Guvernul Republicii Moldova asigură un proces transparent, participativ și legal pentru elaborarea, discutarea, adoptarea și aprobarea strategiilor.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova alocă resursele umane, financiare și tehnice necesare pentru a sprijini implementarea SNDR și SDR.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova sprijină pe deplin implementarea politicii cu o abordare orientată spre rezultate în ceea ce vizează dezvoltarea regională, în conformitate cu cerințele UE.</p> <p>Modificările instituționale în contextul reformei administrației publice și al reformei administrativ teritoriale conduc la o mai mare asumare a responsabilităților la nivel regional și local.</p> <p>Membrii CRD-lor își exercită mandatele și participă activ la procesul de luare a deciziilor.</p>
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific A:</p> <p>Consultanță în evaluarea actualei (2016-2020) și elaborarea noii Strategii Naționale de Dezvoltare Regională (2021-2025).</p> <p>Consultanță în ajustarea legilor și regulamentelor cu privire la dezvoltarea regională, în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere cu UE, și evaluarea deciziilor guvernamentale respective</p> <p>Sprijinirea MADRM și ADR-urilor în stabilirea unui sistem de monitorizare bazat pe rezultate</p>			
<p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific B:</p> <p>Consultanță în evaluarea actualei (2016-2020) și elaborarea noilor Strategii de Dezvoltare Regională (2021-2025).</p> <p>Consultanță CRD-urilor pentru coordonarea implementării SDR-lor prin intermediul comisiilor regionale</p>			

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
<p>sectoriale de lucru în cel puțin 2 sectoare (AAC și MDS).</p> <p>Consultanță noii regiuni de dezvoltare a Găgăuziei în elaborarea propunerilor de proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor municipale, pe baza unei planificări regionale strategice în sectoarele relevante.</p> <p>Consultanță APL-lor (I și II) pentru a elabora sau actualiza planurile de dezvoltare locală cu participarea societății civile.</p> <p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific C:</p> <p>Suport ADR-urilor în elaborarea documentelor de achiziții publice, executarea procedurilor de achiziții publice și monitorizarea progresului de planificare și construcție a implementării proiectelor de servicii publice elaborate în conformitate cu programele regionale sectoriale și într-un mod transparent și participativ.</p> <p>Consilierea și capacitatea angajaților din APL și a operatorilor de servicii implicați în implementarea proiectelor de investiții pentru a stabili costuri și tarify globale pentru serviciile care urmează să fie livrate.</p> <p>Consilierea grupurilor de cetățeni în monitorizarea proceselor de achiziții și construcții pentru asigurarea serviciilor publice locale.</p> <p>Activități relevante pentru atingerea obiectivului specific D:</p>			<p>Guvernul Republicii Moldova și ministerele de resort lucrează în mod consecvent asupra implementării strategiilor sectoriale aprobate.</p> <p>Finanțarea proiectelor în domeniul dezvoltării regionale este aprobată în baza necesităților identificate în regiuni și a criteriilor agreate – și nu pe baza intereselor individuale politice.</p> <p>Activitățile de investiții sunt identificate în cadrul unui proces structurat de planificare și programare regională și întrunesc criteriile relevante de calitate.</p> <p>Măsurile de investiții în infrastructură sunt aliniate la standardele relevante naționale și sunt adecvate practicilor europene pentru a asigura durabilitatea măsurilor de construcție și de renovare.</p> <p>Licitațiile în domeniul achizițiilor publice sunt desfășurate fără întârzieri majore. Companiile calificate sunt disponibile pentru implementarea lucrărilor de construcție; Ofertele acestora corespund standardelor de calitate.</p> <p>Municipalitățile implicate sunt de acord asupra înființării în comun a companiilor de servicii inter-comunitare.</p> <p>Instituțiile de instruire dețin resursele umane și financiare necesare pentru a asigura</p>

Rezumat	Indicatorii de succes	Surse de verificare	Ipoteze/riscuri de bază
<p>Consultanță pentru instituțiile guvernamentale și organizațiilor non-guvernamentale în elaborarea și pilotarea modulelor de instruire orientate spre cerere, în baza experiențelor relevante de modernizare a serviciilor publice locale;</p> <p>Dezvoltarea modalităților adecvate pentru efectuarea sondajelor și criteriilor de evaluare pentru a analiza relevanța diferitor module de instruire oferite</p> <p>Consultarea instituțiilor de instruire pentru a stabili un sistem de management al calității.</p>			<p>module de instruire durabile și conform cererii.</p> <p>Reprezentanții APL și operatorii de servicii înțeleg importanța dezvoltării resurselor umane și participă în mod activ la oportunitățile de instruire.</p>

Anexa 2. Statutul procedurilor de achiziții pentru măsurile de infrastructură

Statutul procedurilor de achiziții pentru măsurile de infrastructură, servicii de proiectare															
Progres la data Dec-18															
Proiectul de investiții	Prima rundă de achiziții					A doua rundă de achiziții					A treia rundă de achiziții				
	Data achiziției	Deschidere a ofertelor	Oferte primite	Oferte acceptate	Companie contractată	Data achiziției	Deschidere a ofertelor	Oferte primite	Oferte acceptate	Companie contractată	Data achiziției	Deschidere a ofertelor	Oferte primite	Oferte acceptate	Companie contractată
ADR Nord															
AAC Râșcani	13.03.18	03.05.18	-	-	Nu	17.04.18	15.05.18	3	3	Da	-	-	-	-	-
AAC Drochia	12.01.18	05.03.18	2	2	Da	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AAC Edineț	12.01.18	05.03.18	1	1	Nu	17.04.18	15.05.18	2	2	Nu	10.07.18	13.08.18	4	4	Da
AAC Fălești	12.01.18	05.03.18	1	1	Nu	17.04.18	15.05.18	3	3	Nu	10.07.18	13.08.18	5	5	Da
EE Bălți	12.01.18	05.03.18	0	-	Nu	17.04.18	15.05.18	0	-	Nu	10.07.18	13.08.18	1	1	Da
EE Flămânzeni	12.01.18	05.03.18	0	-	Nu	17.04.18	15.05.18	0	-	Nu	10.07.18	13.08.18	0	0	Nu
	A patra rundă pentru EE Flămânzeni										11.09.18	12.10.18	1	1	Da
ADR Centru															
AAC Călărași	02.01.18	26.02.18	2	2	Nu	28.04.18	28.05.18	4	3	Da	-	-	-	-	-
AAC Ungheni	02.01.18	26.02.18	2	2	Nu	28.04.18	28.05.18	2	2	Da	-	-	-	-	-
AAC Ustia	02.01.18	26.02.18	2	2	Da	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EE Șoldănești	02.01.18	26.02.18	1	1	Nu	10.04.18	10.05.18	1	1	Nu	06.07.18	06.08.18	2	2	Da
EE Holercani	02.01.18	26.02.18	1	1	Nu	10.04.18	10.05.18	1	1	Nu	06.07.18	06.08.18	1	1	Da
EE Ungheni	02.01.18	26.02.18	3	3	Nu	10.04.18	10.05.18	3	3	Nu	06.07.18	06.08.18	5	5	Da
EE Strășeni	02.01.18	26.02.18	1	1	Nu	10.04.18	10.05.18	1	1	Nu	06.07.18	06.08.18	2	2	Da
ADR Sud															
AAC Cahul	24.03.17	25.04.17	3	2	Da	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AAC Leova	17.01.18	13.03.18	2	2	Da	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AAC Leova	17.01.18	13.03.18	2	2	Da	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EE Basarabeasca	17.01.18	13.03.18	0	-	Nu	23.04.18	22.05.18	0	0	Nu	10.07.18	10.08.18	1	1	Da
EE Leova	17.01.18	13.03.18	0	-	Nu	23.04.18	22.05.18	1	1	Da	-	-	-	-	-

Anexa 3. Statutul actualizării documentelor strategice locale în AAC și EE

Proiectul de servicii publice	Documentul strategic	Consultări publice	Participanți b/f	Data aprobării
AAC Rîșcani	Capitolul AAC, SDSE r. Rîșcani	28.09.18	17b/14f	17.10.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală c. Costești	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală s. Gălășeni	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală s. Hiliuți	-		
AAC Drochia	Capitolul AAC, SDSE r. Drochia	02.11.18	33b/23f	10.12.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală or. Drochia	27.11.18	15b/19f	14.12.18
AAC Edineț	Capitolul AAC, SDSE r. Edineț	17.08.18	37b/33f	23.10.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală or. Edineț	21.11.18	30b/36f	10.12.18
AAC Fălești	Capitolul AAC, SDSE r. Fălești	07.09.18	54b/21f	27.09.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală or. Fălești	14.11.18	44b/26f	07.12.18
EE Bălți	Programul local pentru eficiență energetică, r. Bălți	14.12.18	33b/29f	27.12.18
EE Flămînzani	Programul local pentru eficiență energetică, r. Sîngerei	09.11.18	24b/27f	29.11.18
AAC Călărași	Capitolul AAC, SDSE Călărași	23.08.18	23b/21f	20.09.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală mun. Călărași	20.12.18	25b/11f	-
AAC Ungheni	Capitolul AAC, SDSE r. Ungheni	13.09.18	28b/38f	25.10.18
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală mun. Ungheni	20.11.18	12b/29f	27.12.18
EE Șoldănești	Programul local pentru eficiență energetică, r. Șoldănești	-		27.09.18
EE Holercani	Programul local pentru eficiență energetică, r. Dubăsari	15.10.18	8b/10f	04.12.18
EE Ungheni	Programul local pentru eficiență energetică, r. Ungheni	06.11.18	45b/65f	27.12.18
EE Strășeni	Programul local pentru eficiență energetică, r. Strășeni	29.10.18	7b/13f	21.12.18
AAC Cahul	Capitolul AAC, SDSE r. Cahul	27.09.18	26b/16f	
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală c. Pelinei	21.08.18	29b/70f	
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală c. Găvănoasa	21.08.18	10b/42f	
AAC Leova	Capitolul AAC, SDSE r. Leova	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală, or. Leova	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală, or. Iargara	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală, s. Filipeni	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală, s. Romanovca	-		
	Capitolul AAC, Planul de dezvoltare locală, s. Cupcui	-		
EE Basarabeasca	Programul local pentru eficiență energetică, r. Basarabeasca	30.08.18		
EE Leova	Programul local pentru eficiență energetică, r. Leova	-		

Anexa 4. Statutul implementării proiectelor de servicii publice

Progresul general de implementare a proiectelor de servicii publice, pe piloni de intervenție

Progres la 31 decembrie 2019

Proiectul de servicii publice	Piloni de intervenție/obiective specifice				
	Planificare și programare	Cooperare inter-comunitară	Planificare și programare	Dezvoltarea capacităților	Planificare și programare
RD Nord / fondurile UE					
AAC Râșcani	abatere nesemnificativă	conform planului	abatere nesemnificativă	conform planului	abatere nesemnificativă
AAC Drochia	conform planului	conform planului	abatere nesemnificativă	conform planului	abatere nesemnificativă
AAC Edineț	conform planului	n/a	abatere semnificativă	abatere semnificativă	abatere semnificativă
AAC Fălești	conform planului	n/a	conform planului	abatere nesemnificativă	conform planului
EE Bălți	conform planului	n/a	abatere nesemnificativă	conform planului	conform planului
EE Flămânzeni	conform planului	n/a	abatere nesemnificativă	conform planului	conform planului
RD Centru / fondurile UE					
AAC Călărași	abatere nesemnificativă	neinițiat	abatere nesemnificativă	neinițiat	abatere nesemnificativă
AAC Ungheni	conform planului	neinițiat	abatere nesemnificativă	neinițiat	abatere nesemnificativă
EE Șoldănești	conform planului	n/a	conform planului	abatere nesemnificativă	conform planului
EE Holercani	conform planului	n/a	abatere semnificativă	conform planului	abatere nesemnificativă
EE Ungheni	conform planului	n/a	abatere semnificativă	abatere nesemnificativă	conform planului
EE Strășeni	abatere nesemnificativă	n/a	abatere semnificativă	abatere nesemnificativă	conform planului
RD Sud / fondurile UE					
AAC Cahul	conform planului	abatere nesemnificativă	abatere semnificativă	abatere nesemnificativă	abatere nesemnificativă
AAC Leova	abatere nesemnificativă	abatere semnificativă	abatere nesemnificativă	conform planului	abatere nesemnificativă
EE Basarabeasca	conform planului	n/a	conform planului	conform planului	conform planului
EE Leova	conform planului	n/a	abatere nesemnificativă	conform planului	conform planului
Proiecte pilot / Fondul German pentru Dezvoltare Regională, România, SDC					
AAC Cahul	conform planului	abatere nesemnificativă	abatere nesemnificativă	abatere nesemnificativă	abatere nesemnificativă
AAC Leova	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat

Proiectul de servicii publice	Piloni de intervenție/obiective specifice				
	<i>Planificare și programare</i>	<i>Cooperare inter-comunitară</i>	<i>Planificare și programare</i>	<i>Dezvoltarea capacităților</i>	<i>Planificare și programare</i>
AAC Râșcani	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat
EE Orhei	finalizat	n/a	finalizat	finalizat	finalizat
EE Călărași	finalizat	n/a	finalizat	finalizat	finalizat
SWM Florești	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat
SWM Șoldănești	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat	finalizat

Conform planului

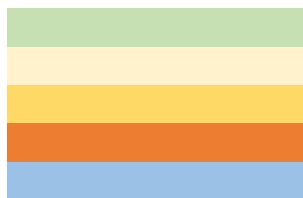
Abatere nesemnificativă

Abatere semnificativă

Nerealizat

Finalizat

n/a

nu se aplică

Anexa 5. Lista instruirilor (module pilotate și cursuri reimplementate) în 2018

Modulul de instruire	Data	Participanți		
		Total	Femei	Bărbați
Academia de Administrare Publică				
Managementul elaborării proiectelor/programelor	12.03.2018 – 16.03.2018	16	11	5
Managementul proprietății publice	20.03.2018 – 21.03.2018	24	23	1
Managementul proprietății publice	21.03.2018 – 22.03.2018	24	13	11
Managementul elaborării proiectelor/programelor	26.03.2018 – 30.03.2018	23	8	15
Managementul proprietății publice	18.04.2018 – 19.04.2018	23	23	0
Managementul proprietății publice	19.04.2018 – 20.04.2018	21	10	11
Achiziții publice și gestionarea conflictelor de interese	23.04.2018 – 27.04.2018	22	18	4
Achiziții publice și gestionarea conflictelor de interese	14.05.2018 – 18.05.2018	20	15	5
Dezvoltare regională	21.05.2018 – 25.05.2018	20	18	2
Marketing local și regional pentru dezvoltare regional competitivă	28.05.2018 – 30.05.2018	20	16	4
Marketing local și regional pentru dezvoltare regional competitivă	05.06.2018 – 07.06.2018	21	11	10
Marketing local și regional pentru dezvoltare regional competitivă	01.10.2018 – 03.10.2018	23	17	6
Dezvoltare regională	15.10.2019 – 19.10.2019	21	17	4
Managementul proprietății publice	23.10.2018 – 24.10.2018	15	12	3
Managementul proprietății publice	24.10.2018 – 25.10.2018	21	20	1
Managementul elaborării proiectelor/programelor	29.10.2018 – 02.11.2018	26	12	14
Achiziții publice și gestionarea conflictelor de interese	05.11.2018 – 09.11.2018	23	19	4
Managementul proprietății publice	13.11.2018 – 14.11.2018	26	23	3
Managementul proprietății publice	14.11.2018 – 15.11.2018	26	24	2
Managementul elaborării proiectelor/programelor	19.11.2018 – 23.11.2018	21	20	1
Achiziții publice și gestionarea conflictelor de interese	26.11.2018 – 30.11.2018	21	8	13
Managementul Consiliilor pentru Dezvoltare Regională (Pilot)	05.12.2018 – 07.12.2018	12	4	8

Modulul de instruire	Data	Participanți		
		Total	Femei	Bărbați
Centrul de Formare Continuă al UTM „Eficiența Energetică a Clădirilor Publice”				
Gestionarea eficientă a clădirilor publice (Pilot)	23.04.2018	11	4	7
Managementul proiectelor de eficiență energetică a clădirilor publice (Pilot)	14.05.2018 – 17.05.2018	15	4	11
Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice (Pilot)	23.05.2018 – 25.05.2018	8	1	7
Gestionarea eficientă a clădirilor publice	12.06.2018	9	3	6
Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice	25.06.2018 – 27.06.2018	12	4	8
Managementul proiectelor de eficiență energetică a clădirilor publice	10.12.2018 – 13.12.2018	14	7	7
Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice	03.12.2018 – 06.12.2018	14	8	6
Soluții și tehnologii noi în proiectele de EE a clădirilor publice	17.12.2018 – 20.12.2018	14	4	10
Institutul Formare Continuă al UTM în domeniul AAC				
Achiziții publice de bunuri și lucrări pentru operatorii AAC licențiați (Pilot)	16.01.2018 – 18.01.2018	21	6	15
Achiziții publice de bunuri și lucrări pentru operatorii AAC licențiați	23.01.2018 – 25.01.2018	19	9	10
Achiziții publice de bunuri și lucrări pentru operatorii AAC licențiați	29.01.2018 – 31.01.2018	21	10	11
Acte legislative și normative în sectorul AAC (Pilot)	11.09.2018 – 13.09.2018	22	6	16
Acte legislative și normative în sectorul AAC	18.09.2018 – 20.09.2018	25	10	15
Acte legislative și normative în sectorul AAC	25.09.2018 – 27.09.2018	19	7	12
Siguranța și protecția muncii în sectorul AAC (Pilot)	16.10.2018 – 18.10.2018	22	3	19
Siguranța și protecția muncii în sectorul AAC	23.10.2018 – 25.10.2018	20	2	18
Siguranța și protecția muncii în sectorul AAC	06.11.2018 – 08.11.2018	22	5	17

Anexa 6. Reprezentarea femeilor și bărbaților în grupuri pentru implementarea proiectelor de infrastructură

Proiectul de investiții	Comitetul director local		Comitetul local de cetățeni		Grupul de lucru pentru planificarea strategică la nivel de raion		Grupul de lucru pentru planificarea strategică la nivel local		Grupul de lucru pentru achiziția serviciilor de proiectare	
	bărbați	femei	bărbați	femei	bărbați	femei	bărbați	femei	bărbați	femei
RD Nord										
AAC Râșcani	10	5	-	-	2	2	-	-	8	3
<i>c. Costești</i>	-	-	3	12	-	-	4	5	-	-
<i>s. Gălășeni</i>	-	-	9	2	-	-	8	1	-	-
<i>s. Hiliuți</i>	-	-	7	2	-	-	3	4	-	-
AAC Drochia	10	3	-	-	5	2	-	-	5	3
<i>or. Drochia</i>	-	-	13	4	-	-	5	2	-	-
AAC Edineț	10	2	8	5	5	3	-	-	6	2
<i>or. Edineț</i>	-	-	-	-	-	-	5	3	-	-
AAC Fălești	9	2	-	-	7	1	-	-	7	1
<i>or. Fălești</i>	-	-	11	7	-	-	7	1	-	-
EE Bălți	5	4	4	10	5	8	-	-	5	3
EE Flămânzeni	6	3	4	7	11	6	-	-	5	3
RD Centru										
AAC Călărași	8	3	-	-	4	2	-	-	-	-
<i>mun. Călărași</i>	-	-	9	2	-	-	4	2	3	2
AAC Ungheni	6	5	-	-	4	7	-	-	-	-
<i>or. Ungheni</i>	-	-	5	12	-	-	4	7	3	4
EE Șoldănești	4	7	10	43	5	4	-	-	4	4
EE Holercani	6	6	1	15	5	5	-	-	3	5
EE Ungheni	5	6	3	7	4	5	-	-	3	1
EE Strășeni	5	7	5	12	4	3	-	-	1	2
RD Sud										
AAC Cahul	12	5	-	-	21	10	-	-	9	3
<i>c. Pelinei</i>	-	-	5	14	-	-	5	19	-	-
<i>c. Găvănoasa</i>	-	-	4	8	-	-	15	9	-	-

Proiectul de investiții	Comitetul director local		Comitetul local de cetățeni		Grupul de lucru pentru planificarea strategică la nivel de raion		Grupul de lucru pentru planificarea strategică la nivel local		Grupul de lucru pentru achiziția serviciilor de proiectare	
	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>
AAC Leova	11	5	-	-	-	-	-	-	7	8
<i>s. Filipeni</i>	-	-	4	36	-	-	-	-	-	-
<i>s. Romanovca</i>	-	-	4	16	-	-	-	-	-	-
<i>s. Cupcui</i>	-	-	16	8	-	-	-	-	-	-
EE Basarabeasca	3	6	0	11	5	5	-	-	4	4
EE Leova	4	5	3	20	-	-	-	-	3	5

Anexa 7. Planul operațional al proiectului MSPL pentru 2019